

SLOVENSKI vestnik

Letnik XXV.

Celovec, petek, 11. september 1970

Štev. 36 (1470)

Ne želimo nemira niti potvarjanja obveščanja

Kdor pozna pomen taborskega gibanja slovenskega naroda, bo razumel, da osrednja narodna organizacija ne more mimo proslave stoletnice takih narodnih manifestacij.

Zato je Zveza slovenskih organizacij na Koroškem že takoj ob začetku leta želela doseči tako veličastno proslavo vseh koroških Slovencev in se tozadevno obrnila na Narodni svet koroških Slovencev, za skupno ukrepanje. Potek teh poskusov za skupno proslavo smo zadnjič objavili slovenski javnosti v pretres brez komentarja.

Le tega sedaj prinaša z nestvarnimi izpadi na ZSO Naš tednik, ki jasno pove, da NskS ni bil pripravljen za skupno proslavo narodnega gibanja pred sto leti, ki jo smatra „koliko toliko politično neoportuno“ ali kakor je predsednik NskS bolj točno formuliral „politično brizantno“. No sedaj je postala proslava stoletnice koroških taborov res to, kar je NskS očitno hotel — brizantna, to je razdiralna in rušilna.

Mi smo vsa pisma objavili dobesedno in je neresnica, da bi bilo v Kumrovem pismu ZSO govora o „poznejšem terminu“ marveč g. Kumer v svojem pismu samo sporoča, da mu je predsednik NskS telefoniral in ga prosil, da bi prireditev preložili na kak drug datum ali pa na prihodnje leto. To je resnica, v Tedniku objavljenega pisma predsednika NskS g. Kumru pa nismo poznali.

Drži, da je ZSO, ko so vsa pogajanja za skupno proslavo bila neuspešna, poskušala še potom krajevnih zastopnikov doseči skupno manifestacijo teh zgodovinskih podvigov koroških Slovencev. To vendar ni politikanstvo, marveč iskrena težnja po skupnem nastopu v tako važni zadevi.

Mislimo, da ne kaže odgovarjati na ostala užaljena iznaušanja, ker bi bolj zrela možje lahko osvetlili, kdo je koga predlagal in kaj „budega“ se je zgodilo.

Končno naj povemo še to: nikakor ni ZSO predlagala proslavo za dne 27. septembra, marveč jo je želela izvesti ali 20. ali 27. septembra. Datum 27. septembra so določili krajevni predstavniki, med njimi tudi odborniki NskS, ki jim ni bilo nič znano o pripravah svoje organizacije za baje isto proslavo. Zlasti pa tudi ni nihče izmed najožjih sodelavcev NskS vedel za nameravano proslavo stoletnice koroških slovenskih taborov v luksuzni dvorani v Celovcu. Čim smo iz Našega tednika zvedeli za to skoraj nepojmljivo proforsorsko odločitev, smo tudi takoj preložili svojo proslavo na drug datum.

Prepričani smo, da bo naše ljudstvo samo znalo zrelo presojati, kdo ustvarja nemir in kdo potvarjeno obvešča. Naše obvestilo je bilo brez komentarja in je na koncu izražalo upanje, da bi kljub vsemu, na obeh, na žalost ločenih proslavah, prišla do izraza vsaj enotna volja celotne naše narodne skupnosti do življenja in obvestilo je izvenelo v želji, da bi obe proslavi dobro uspeli.

Tudi danes nimamo druge želje kot to, da bi vsi pozabili na vse dejanske ali dozdnevne razprtije in bi se v nedeljo dne 20. septembra znašli vsi koroški Slovenci enotni na proslavi stoletnice močnega narodnega botevja na zgodovinskih tleh pod košatimi lipami na Bistrici pri Pliberku.

MNOŽIČNA PREUSMERITEV LETAL

V nedeljo so arabski komandosi nad evropskim zračnim prostorom preusmerili tri letala in posadke prisilili, da so usmerile letala na Srednji vzhod. Akcije so bile izvršene istočasno, odgovornost za akcije pa je prevzela „Ljudska fronta za osvoboditev Palestine“. Palestinci so na ta način opozorili svetovno javnost na nerešena vprašanja na Srednjem vzhodu. Zahtevali so izpustitev svojih pripadnikov, ki so radi sličnih dejanj bili obsojeni v raznih evropskih državah. Zapravili pa so si tudi mnogo simpatij, ker so se pri tem posluževali talcev.

Vsa letala, ki so jih preusmerili komandosi, so bila na poti v Združene države Amerike. S tem so Palestinci hoteli prizadeti ZDA, ki podpirajo Izrael. Med preusmeritvijo letala vrste „boeing 707“ izraelske družbe El Al, ki je bilo na poti iz Londona v New York, je izgubil življenje en ugrabitelj, neko dekle pa so ranjeno prepeljali v londonsko bolnico potem ko se je letalo vrnilo na londonsko letališče. Drugo letalo iste vrste, ki pripada ameriški družbi TWA, je vzleto v Frankfurtu; letalo tipa „DC 8“ letalske družbe Swissair, so preusmerili po vzletu iz Zürich. Obe letali so pristali nekje v jordanski puščavi blizu Amana. Nekaj potnikov so medtem izpustili in predali Rdečemu križu. Niso pa še na prostem državljani Zvezne republike Nemčije, Združenih držav Amerike, Britanije, Izraela in Švice. Palestinci so sporočili, da jih bodo oprostili, ko bodo iz zaporov Švice, Anglije in Zvezne republike Nemčije izpuščeni pripadniki Palestine. Medtem so predstavniki teh dežel že sporočili da so pripravljeni izpolniti zahteve Palestine. Zadnje letalo, ki so ga preusmerili, je „jumbet“ ali natančneje „boeing 474“, se je dvignilo iz Amsterdam. To so uničili na letališču v Kairu, vendar je vsem 151 potnikom in 18 članom posadke uspelo, da so zapustili letalo pred eksplozijo. Potnike so prepeljali z drugim letalom iz Kaira preko Rima v New York.

Izraelcem so Palestinci stavili še posebne pogoje. V ugrabljenih letalih je bilo namreč okoli 50 izraelskih državljanov. Če se ne bodo

izpolnile zahteve komandosev, bodo pognali Arabaci letala s člani posadke in s potniki vred v zrak. Vendar se Izrael upira, da bi izpustil vse jetnike, ki so sodelovali s Palestinci. Menda jih je nad 3000. Egipt je preusmeritev letal obsodil, prav tako vodja Arabcev Arafat. Mnenja so, da taki postopki škodujejo ugledu „arabske stvari“.

Usoda potnikov in posadke letal, ki sta pristala v jordanski puščavi, je, ko zaključujemo list, še neznana.

Nova podjetja na Koroškem

Pred kratkim je „Družba za pospeševanje nerazvitih krajev na Koroškem“ imela svoj redni letni občni zbor. V tej družbi so zastopani vsi socialni partnerji. Pri družbi sodelujejo še razni svetovalci. Deželni glavar Sima je omenil, da je bilo preteklo leto za družbo zelo uspešno. Uspelo je zainteresirati razna podjetja, da so postavila na področju Koroške filiale. Tvrdka Philips gradi v Treibachu velik obrat, delo bo v tem obratu našlo 1500 delavcev. Nova podjetja so namestili tudi v Laboški dolini, ki je bila s ukinitvijo LAKOG hudo prizadeta. V kratkem bodo v Laboški dolini začela obratovati tri nova podjetja, ki bodo v končni fazi izgradnje zaposlila 800 delavcev. Manjša podjetja bodo v kratkem nastala še v Vetrinju, Medborovnici in v Pliberku. Večje švicar. podjetje pa se bo naselilo v Velikovcu. Siemens v Beljaku gradi nov obrat, kjer bo zaposlenih 1500 ljudi. Za ta obrat je koncern investiral 100 milijonov šilingov.

Pogajanja z drugimi interesi pa tečejo še naprej oziroma so kratko pred pozitivnim zaključkom.

Vsi na tabor!

Kakor so se na zgornji poziv zbrali naši predniki pred sto leti in sicer dne 31. julija 1870 na Bistrici pri Pliberku in dne 18. septembra na Zopračah blizu Vrbe

BO V NEDELJO, 20. SEPTEMBRA 1970 OB 14.30 URI

Proslava 100letnice ljudskih taborov na Koroškem

NA ZGODOVINSKIH TLEH POD KOŠATIMI LIPAMI NA BISTRICI PRI PLIBERKU

zbrala koroške Slovence iz Kanalske doline, Zilje, Roža, Podjune, Jezerskega in Mežiške doline

Na sporedu bodo:

Govori
Nastop pevskih zborov
Prizor iz Miklove Zale
Ziljsko štehanje in rej pod lipo
Ansambel „Štirje kovači“
Godba na pihala iz Raven
Ljudsko rajanje

Za dobro pijačo in jedačo je poskrbljeno

Prireditev bo ob vsakem vremenu.

Na prireditev vljudno vabi

ZVEZA SLOVENSKEH ORGANIZACIJ NA KOROŠKEM ob sodelovanju Slovenske prosvetne zveze in okolišev taborov

Za okoliš Zopračkega tabora Za okoliš Bistriškega tabora
Janko Ogris st. Mirko Kumer
bivši poslanec podžupan mesta Pliberk

Prelomnica v zgodovini Južne Amerike

Na zadnjih volitvah v državi Čile v Južni Ameriki je zmagal kandidat „narodne enotnosti“. Ljudstvo je izvolilo senatorja Salvadora Allendeja za novega predsednika republike. Po ustavi države je predsednik istočasno tudi predsednik vlade. Allende je dobil približno milijon 75 tisoč glasov ali 36,3 odstotka od skupnega števila volilnih udeležencev. Ko se je izvedel izid volitev, se je v centru glavnega mesta Santiago zbrala večti-sočlaven množica in proslavljala zmago kandidata „narodne enotnosti“. Novi predsednik pa še ni dokončno izvoljen. Kajti čilska ustava zahteva, da se izvoli predsednik republike z absolutno večino oddanih glasov. Če noben izmed kandidatov ne doseže potrebnega odstotka, odloči kongres o bodočem predsedniku države in vlade. Dosedaj je kongres, ki ga sestavlja parlament (150 članov) in senat (50 članov), vselej izbral za predsednika kandidata, ki je dobil največ glasov. Pri sedanjih političnih konstelacijah je stvar seveda zapletena. Allende je pristaš levih socialistov in zastopa napredne ideje. Takoj po volitvah je povedal, da hoče reorganizirati oziroma podpržaviti težko industrijo, banke ter razdeliti veleposestva na male kmete.

Ni čudno, da je izid volitev v Čilu odjeknil po celem svetu. Večina komentatorjev je mnenja, da to ni le uspeh čilenskega ljudstva, temveč uspeh in spodbuda za vse narode Latinske Amerike. Allendejevi politični nasprotniki so po volitvah pri-

znali zmago 62 letnega senatorja. Neodvisni kandidat Jorge Alessandri, ki je dobil 1.036.278 glasov, ni podal nobenih izjav, kandidat demokristjanske stranke Radomiro Tomic pa je novoizvoljenemu predsedniku čestital na svojem domu. Tomic je izjavil, da bo njegova stranka v kongresu podprla kandidaturu Allendeja. Enako izjavo je podal tudi sekretar demokristjanske stranke. Pričakovati je, da bo se stranka ravnala po besedah Tomica in v kongresu volila Allendeja. Če ne podpre naprednega kandidata, je demokristjanska stranka obsojena na smrt oziroma na razpad. Ze pred volitvami se je odcepila od demokristjanov skupina in podprla kandidata „narodne enotnosti“.

Novi predsednik je izjavil, da bo nova vlada koalicijska vlada, ki ji bodo pripadali ministri levo usmerjenih strank. Z zanimanjem so opazovalci zabeležili predsednikovo izjavo, da hoče navezati diplomatske stike z vsemi državami sveta. To pomeni, do bo Čile vspostavil na novo diplomatske stike s Kubo in z drugimi socialističnimi državami sveta. Dosedaj je Čilu ta korak bil zabranjen po Združenih državah Amerike.

Naslednji dnevi bodo za Čile nad vse pomembni. Ni še znano, kakšne težave pripravljajo novemu predsedniku reakcionarne sile znotraj države in kaj bodo ukrenile proti izidu volitev druge

države Severne in Južne Amerike. Politično ozračje bo do izrednega zasedanja kongresa 24. oktobra verjetno zelo napeto. Pristaši novega predsednika so izjavili, da si ne bodo pustili kratiti uspehov zadnjih volitev in da bodo ta dosežek branili v slučaju napada z vsemi razpoložljivimi sredstvi. Velik vprašaj pri vsej zadevi pa je vojska. Sicer so pred volitvami razni oficirji izjavljali, da bodo priznali sleherni izid volitev v državi, opazovalci pa menijo, da je nevarnost vojaškega udara vse-kakor dana. Takoj ko je Allende izjavil, da je njegov cilj „revolucionarna vlada za izgradnjo socializma“ se je oglasil nek general, ki je razglasil, da bo deželo varoval pred nevarnostjo komunizma.

Volitve v Čilu so potekale povsem mirno. K volitvam so smeli pristopiti le pismeni ljudje. To pa pomeni, da skoraj petina prebivalcev dežele k volitvam ni bila pripuščena. Kako bi se odločila ta najrevnejša plast prebivalstva, pa ni težko uganiti. Bogastvo države so predvsem velika ležišča bakra, salpetra in železovih rud. Izkoriščala so ta naravna bogastva predvsem podjetja Severne Amerike. Sicer pa so bila deloma že v državnih rokah, sedaj pa bodo v najkrajšem času prešla povsem v državne roke. Prve dni po volitvah so zaznali velike transakcije kapitala v inozemstvo. Odločitve čilenskega ljudstva, ki je izvala zaskrb-ljenost predvsem v ZDA, nikakor ni mogoče tajiti in jo bo treba priznati.

Jesen uravnovešenja

Gospodarska konjunktura stopa sedaj v svojo jesen. Mnogo bolj kot lani je letos gospodarski razvoj v naši državi usmerjalo naraščajoče povpraševanje. Zavzelo je že takšen obseg, da mu ponudba kljub izrednemu porastu ni bila kos, vsled česar se je vlada sredi leta odločila za restrektivne ukrepe na področju državnih investicij.

Podražitev kot logična posledica razvoja, če ponudba ni več v stanju zadostiti povpraševanju, spravljajo sedaj na plan delavce in sindikalne organizacije. Kakor vedno, so se tudi tokrat realni zaslužki delavcev spričo podražitev zmanjšali. Toda ne samo to, tudi viden porast proizvodnje in produktivnosti, zlasti v industrijski proizvodnji je vzrok, da se sedaj začnejo trenja med delojemalci in delodajalci glede udeležbe prvih na doseženih dobrinah drugih. Delodajalci niso le okrepili svoje pozicije z zvišanjem cen, marveč tudi s porastom vrednosti proizvodnje in produktivnosti. Oboje je v enaki meri zasloga delodajalcev in delojemalcev. Prvi so oboje omogočili s svojimi investicijami in trgovsko podjetnostjo, drugi pa s svojim delom in njegovo kvaliteto.

Tako je samo razumljivo, če sedaj, ko so sadovi skupnih prizadevanj že očitni, tudi delavci in njihove organizacije zahtevajo svoj dostojni kos na potici, ki je s tem nastala. Razumljivo je, da prijavljajo svoje zahteve po zvišanju tarif svojih zaslužkov in to ne le v mejah podražitev vsakdanjih potrebščin, marveč tudi na osnovi porasta vrednosti proizvodnje in porasta produktivnosti dela, ne da bi hoteli s tem dati povod za kakršnekoli gospodarske težave. Tako je mogoče tudi razumeti misli predsednika Avstrijske sindikalne zveze Benya v zadnji številki revije "Arbeit und Wirtschaft". Iz njih nedvomno sledi, da delojemalci podražitev mirne duše ne bodo vzeli na znanje, da pa se v polni meri zavedajo odgovornosti za nadaljni gospodarski razvoj v naši državi.

Po pomladi in poletju gospodarske ekspanzije prihaja sedaj jesen gospodarskega uravnovešenja. Uravnovešenja ne le v gospodarskem razvoju, marveč tudi na socialnem področju. To ni le razumljivo, je tudi potrebno, kajti kupna moč domačega prebivalstva je bila in je steber družbenega gospodarstva. Kakor je res, da nihče ne more porabiti več kot pri dela, tako je tudi res, da mora biti vsakdo za svoje delo plačan po svojem dejanskem doprinosu k skupni blaginji. To velja za podjetnika enako kot za njegovega delojemalca, kajti drugače bi bilo potrebno socialno partnerstvo v industrijski družbi le publika fraza v škodo kolektiva in družbe.

Prva runda letošnjega socialnega uravnovešenja se bo pričela 15. septembra. Začela se bo med delavci kovinske industrije in med njenimi podjetniki. Osnove za pričetek razgovorov so določene na eni strani v dejstvu, da se je blago široke potrošnje od zadnjega sporazuma o zasluhkih delavcev 1. 6. 1969 podražilo za okroglo 5 odstotkov in da je medtem povprečna produktivnost v industriji narasla za 10 odstotkov. Zahteva po zvišanju zaslužkov delavcev se torej giblje na bazi 15 odstotkov.

S 15. septembrom se bo torej pričel cikel številnih pogajanj za uravnovešenje s podražitvami. Vprašanje, ki stoji pri tem v ospredju zanimanja, ni le vprašanje, kako sta se razvijali rast vrednosti proizvodnje in rast produktivnosti na glavnih področjih industrije železa in jekla, marveč tudi to, koliko podjetij in delavcev se bo v razvoju pogajanj soočilo.

Celotna grupa industrije železa in jekla je lani vrednost svoje proizvodnje povečala na 43,8 milijarde šilingov. Različno po svoji specifikaciji jo je povečala za 11,6 do 23,3 odstotka, svojo produktivnost pa je povečala za 7,5 do 15,7 odstotka. 993 podjetij te grupe zaposluje okroglo 160.000 delavcev. Tako število delavcev in podjetij v tej grupi kot pa razlike rasti vrednosti proizvodnje in produktivnosti kažejo, da bodo pogajanja zelo pestra in zamotana.

Prizadevanje za uravnovešenje se ne bo končalo le z grupo industrije železa in jekla. Prizadevanja bodo zajela tudi ostale grupe, kemično, tekstilno in elektroindustrijo, pa tudi druge vrste industrije, ne navsezadnje pa tudi terciarno gospodarsko dejavnost, se pravi trgovino, promet, turistično dejavnost in druge dejavnosti plačljivih uslug. Izostala bosta le kmetijstvo in drobno obrtništvo kot posebna vrsta podjetništva v industrijski družbi. Posebna vrsta zaradi tega, ker je v obeh primerih podjetnik s svojo družino tudi svoj delavec.

Celokupno vzeto je mogoče reči, da bo letošnja jesen uravnovešenja razmeroma napeta jesen. Napeta ne le zaradi razlik, ki so bile preje omenjene, temveč zlasti zaradi tega, ker bodo soupadala v čas, ko bo šlo za to, kakšno podobo bo dobil državni proračun 1971 in kakšen bo spričo mednarodnega gospodarskega razvoja gospodarski razvoj v naši državi v prihodnjih letih.

(bl)

AVSTRIJSKE DRAVSKE ELEKTRARNE

Avstrijske dravske elektrarne bodo dve leti prej kot predvideno začele graditi elektrarno

Borovlje. Ta pomembni projekt je bil predviden šele za leto 1974, vendar je potreba po električni energiji na Koroškem že zdaj tako velika, da ne kaže, da bi odlašali z začetkom gradnje elektrarne pri Borovljah. Kot je znano Avstrijske dravske elektrarne trenutno gradijo elektrarno pri Rožeku. Dela so v polnem teku. Na novo je treba izgraditi ceste v okolici hidrocentrale, ki bo močno spremenila podobo zgornjega Roža. Program, ki so ga izdelale Avstrijske dravske elektrarne, ni predvideval tako hitrega porastka potrebe električne energije.

Boroveljsko elektrarno bi po predvidevanem programu začeli graditi šele po končanem delu rožeške elektrarne. Dovoljenje za gradnjo rožeške elektrarne pa so dobili šele jeseni preteklega leta. Poleg tega ne morejo graditi kanal, po katerem bo dolakala voda elektrarni, ob vsakem letnem času, marveč le, če gladina Drave upade in to je predvsem pozimi. Prvi stroj naj bi se v rožeški elektrarni zavrtil novembra 1973, drugi pa aprila 1974. Obe turbini bosta producirali 370 milijonov kilovatnih ur električne energije letno. Dravska elektrarna pri Borovljah pa 330 milijonov kilovatnih ur toka letno.

Načrtovanja Avstrijskih dravskih elektrarn pa so še dalekosežnejše. Po boroveljski elektrarni bodo začeli z gradnjo zadnje stopnje elektrarn na srednji Dravi in sicer z gradnjo elektrarne pri Galiciji. Ta elektrarna bo da-

jala letno 400 milijonov kilovatnih ur toka. Vseh sedem elektrarn "Srednje Drave" bo dajalo za 2,35 milijard šilingov električne ga toka.

Direktor Avstrijskih dravskih elektrarn je na tiskovni konferenci poročal tudi o projektiiranih elektrarnah na gornjem Koroškem. Že nekaj let izvedenci raziskujejo možnosti izgradnje mogočne elektrarne v dolini reke Malta. Proti temu projektu pa so nastopili zasebniki in organizacije, ki hočejo ohraniti dolino Malte tako kot je. Družba pa se zanima tudi za nadaljnjo izgradnjo elektrarn v dolini Möll. Da bi dvignili zmogljivost elektrarne Reifheck, bodo napeljali na stroje te skupine elektrarn del vode reke Malta. Zaradi tega kopljejo devet kilometrov dolg kanal skozi masiv Visokih Tur po katerem bodo speljali vodo. Za ta projekt bodo porabili 150 milijonov šilingov.

JESENSKI VELESEJEM V GRADCU

"Graški velesejem ima nedvomno velik pomen za razvoj medsebojnih prijateljskih in gospodarskih vezi med Jugoslavijo in Avstrijo," je dejal na fiskovni konferenci, ki jo je v Ljubljani pripravila direkcija graškega velesejma, avstrijski generalni konzul dr. Heinrich Riesenfeld. Generalni konzul je dodal, da enako mnenje zastopajo tudi vidni predstavniki slovenskega gospodarskega in političnega življenja in, da se je o gospodarskih stikih med Avstrijo in Jugoslavijo pogovarjal na Gorenjskem sejmu s predsednikom IS SRS Stanetom Kavčičem in z Leopoldom Krese-tom. Direktor Graškega velesejma je seznanil slovenske novinarje s pripravami jesenskega velesejma. Jesenski graški velesejem bo potekal od 3. do 11. oktobra. Sodeluje 2.000 razstavljalcev iz 34 držav, razstavnega prostora je 142.000 kv. metrov. Direktor Josef Stöffler je spregovoril tudi o blagovni izmenjavi med Avstrijo in Jugoslavijo in poudaril, da je bilanca med obema državama predvsem po zaslugi tujskega prometa skoraj izenačena. Omenil pa je tudi, da so se letošnje cene negativno opazile in da tudi drugače ni bilo vse v redu.

Letos sodeluje na jesenski graški razstavi veliko jugoslovanskih podjetij; zlasti je direktor podčrtal njihovo udeležbo na turistični razstavi, obžaloval pa je, da na sejmu ni slovenskih proizvajalcev stilnega pohištva, ki ima na jesenskem velesejmu pomembno mesto. 6. oktobra bo na sejmu poseben jugoslovanski dan. Prireditelji računajo z množičnim obiskom iz Slovenije. Spomladi je bilo med 420.000 obiskovalcev 150.000 jugoslovanskih gostov.

V Mariboru je slovenske novinarje seznanil s pripravami graškega velesejma dr. Franz Kager. Ta tiskovna konferenca je bila jubilejna, saj jo je direkcija graškega velesejma v Mariboru priredila že desetič.

Na graškem velesejmu ima Jugoslavija poseben paviljon v katerem bo se predstavilo 50 slovenskih in hrvaških podjetij s svojimi izdelki. Poleg tega pa se bodo obiskovalcem sejma predstavila v posebnih prostorih še turistična zveza Opatijskega, Ljubljanskega transportno podjetje Ljubljana-transport, ki bo pokazalo svoje hotelske zmogljivosti, ter vsa slovenska zdravilišča.

TUJSKI PROMET V JULIJU

Kot je sporočil Koroški deželni urad za statistiko, so na Koroškem zabeležili meseca julija 3,6 milijonov nočitev. S tem se je povečalo število nočitev z ozirom na preteklo leto za 198.000 nočitev. Odstotek nočitev gostov iz tujih držav se je povečal za šest procentov, odstotek domačinov pa za 4,5 procentov. Gostje iz tujih držav pa tudi radi izkoristijo storitve raznih campingov. Tako je meseca julija zabeležil statistični urad 772.000 nočitev na koroških campingih. Niso pa še dosegli števila nočitev rekordnega leta 1966. Letošnji julij zapostaja za julijem 1966 na tem področju še vedno za 0,9 odstotkov. V zadnjih letih so na Koroškem storili vse, da bi izboljšali campinge. Izboljšali so sanitarne naprave, postavili razne prodajalne in goste že mesece prej v propa-

gandnih akcijah seznanili z ugodnostmi taborjenja ob koroških jezerih. V mladinskih centrih so julija našli 145.000 nočitev. Največ gostov prihaja na Koroško seveda iz Zvezne republike Nemčije. Koroški tujskoprometni urad izvede v ZRN vsako leto posebno propagandno akcijo; to naredijo vselej v drugem predelu dežele. Tako so julija našli na Koroškem 2,566.000 nočitev gostov iz ZRN. Na drugem mestu sledijo Nizozemci z 288.000 nočitvami. Močno je naraslo število nočitev iz naslednjih držav: Združene države Amerike, Švice, Švedske, Jugoslavije, Francije, Belgije, Luksemburga in iz Danske.

Tuji gostje so ostali na Koroškem povprečno 9,4 dni; gostje iz Avstrije pa so se zadržali na Koroškem povprečno devet dni.

POŠIROKEM SVETU

NIKOSIA — Pretekli teden so nadzvočniki libanonskega letalstva, angleških oporišč na Cipru in grškega letalstva v vzhodnem Sredozemlju začeli mrzlično iskati dvomotorni convair, ki je prevažal ogromne količine hašiša. Čeprav letalci niso imeli sreče, se je letalo spustilo na otok Kreto, ker mu je zmanjkalo goriva. Tukaj je grška policija aretirala ameriške tihotapce hašiša. Letalo je v Libanonu natovorilo ogromne količine imenovanega mamila. Prej pa je v Libanon pripeljalo tovor tobaka in cigaret. Letalo so libanonske varnostne sile opazile. Ko se je libanonska policija približala letalu, so tihotapci začeli streljati, posadki pa se je posrečilo, da je spravila letalo v zrak. Takoj so vojaške sile začele zasledovati letalo, a vse zaman. Ko je petorica tihotapcev pristala na Kreti, pristojne oblasti niso takoj imensko navedle tihotapce. Končni cilj tihotapcev so bile Združene države Amerike. V trinajstih vrečah ki jih je zaplenila grška policija, je bilo 667 kilogramov hašiša v skupni vrednosti 3,6 milijona dolarjev. Zanj so v Libanonu plačali samo 670.000 dolarjev.

LONDON — Britansko notranje ministrstvo je sporočilo, da je prva plesalka leningrajskega baleta "Kirov" Natalija Makarova prosila in dobila azil v Britaniji. Sporočili so, da so sovjetsko veleposlaništvo obvestili o tem britanskem sklepu. Natalija Makarova se je mudila v Londonu od 27. julija, ko je prišla na gostovanje s ansambлом "Kirov". Odločitev prve plesalke leningrajskega baleta pa je povzročila močno skrb v britanskem kulturnem življenju. Predstavniki prosvete so mnenja, da bo imel odskok plesalke posledice in da se kulturna izmenjava med Sovjetsko zvezo in Britanijo lahko vsak čas podere.

TOKIO — Na povabilo predsednika spodnjega doma in predsednika zgornjega doma je v soboto prišla na Japonsko na trinajstdnevni obisk delegacija vrhovnega sveta SZ. Vodi jo predsednica sovjeta nacionalnosti vrhovnega sovjeta Nasredinova. Delegacijo bosta sprejela tudi premier Sato in zunanji minister Aiči.

BONN — V zvezni republiki Nemčiji so pred kratkim zaključili raziskavo, kako misli prebivalec te države o takojimenovalnih "gostujočih delavcih". Anketa, ki jo je izvedel Münchenski inštitut za raziskovanje javnega mnenja "Infratest", je prinesla zanimive ugotovitve. Vsi Nemci menijo, da brez te delovne sile nemška industrija ne bi funkcionirala in zato tudi niso proti uvozu tujih delavcev. Menijo pa, da bi se morali ti delavci Nemcem "hvaležno" podrediti in da bi morali biti Zahodni Nemčiji hvaležni, da jih je sprejela na delo. S tem si deloma sami nasprotujejo, saj "gostujoči delavci" koristijo nemški industriji in nimajo z nastavitvijo v Nemčiji le oni dobiček. Nemci menijo tudi, da bi morali ti delavci opravljati "umazana dela". Bolj imenitna dela bi naj prepustili delavcu Nemčiji, ali jih opravljati le, če so zato kvalificirani. Anketa tudi ugotavlja, da so nemški delavci do tujih delavcev mnogo bolj negativno nastrojeni kot pripadniki drugih slojev. Vzrok naj bi bil podzavestni "konkurenčni strah". Obenem pa je anketa ugotovila, da išče Nemec v gostujočih delavcih svoje stereotipne predstave o domovini delavca.

VARŠAVA — Politični opazovalci v poljskem glavnem mestu pričakujejo, da bo kmalu prišlo do novih razgovorov med Kitajsko in Združenimi državami Amerike. V Varšavo je prispel novi kitajski veleposlanik, kjer naj bi zastopal svojo vladu na pogajanjih z ZDA. Pogovori so bili prekinjeni, ko je Amerika vdrla v Kambodžo.

HAAG — Indonezijski predsednik Suharto je konec tedna obiskal Nizozemsko. Proti njegovemu obisku je protestirala neka politična skupina, ki hoče na vzhodnem indonezijskem področju oklicati svojo samostojno republiko. Pripadniki te skupine so napadli pred obiskom indonezijske veleposlaništvo in ga zasedli. Pri tem je našel nizozemski policijski oficir smrt. Suharto je obiskal tudi ZRN. Povsod so indonezijskega predsednika štitele posebne policijske enote. Znano je, da je Suharto nasprotnik komunističnega gibanja v Indoneziji. Dolžijo ga množičnega umora pristašev komunističnega gibanja.

Življenjski jubilej Franceta Bevka

Slovenski pripovednik France Bevk bo 17. septembra praznoval svoj 80. rojstni dan. Pisatelj si je s svojimi številnimi deli zagotovil mesto v slovenski slovnici zgodovini. A. Slodnjak pravi, da je Bevk „bil kakor Pregelj problematična — ‚tolminska‘ osebnost ter je teme svojega pripovedništva, potem ko se je bil izvil iz kroga konservativne vzgoje, črpal najprej iz demoničnosti spolnega življenja in si nato širil ustvarjalno območje v zapeljivo pogubnost posesti in moči ter se poskušal — v pravljici in legendi — vzdigniti v sfere ljubezni in odpuščanja. Glede na to lahko razvrstimo njegovo bogato in mnogoobrazno, a nenakomerno slovstveno delo v meščansko, zgodovinsko, domačinsko ali kmečko ter mitološko in legendarno povest.“

Bevk se je rodil 17. septembra 1900 v Zakojci pri Cerknem na Goriškem. Nekaj let je bil trgovski vajenec nakar je vstopil na učiteljsko pripravništvo v Podgori pri Gorici. Učiteljske je začel obiskati v Kopru in končal v Gorici leta 1913. Po nekajletni učiteljski službi je moral leta 1917 k vojakom, ker je bil zaradi svoje pacifistične dejavnosti preganjan.

Po prvi svetovni vojni se je leta 1920 vrnil na Goriško, kjer je deloval pri raznih uredništvih. Bil je eden prvih kulturnih delavcev na Goriškem. Leta 1928 je fašizem zatrl vso slovensko časopisje na Primorskem. Za Bevka se je začela doba preganjanja in zaporov. Vendar je Bevk v teh težkih letih mnogo pisal. Svoja dela je objavil najprej na Goriškem in pozneje v svobodni

domovini. Odvrnil se je dokončno od lirike in se povsem posvetil pripovedništvu. Razvil je, odrezen od domovine, lastno pripovedno slovo. Bevk si je zamislil dogajanje večine svojih povesti na Goriškem. Kot Pregelj in Gradnik je tudi Bevk pripovedoval o tolminskem Slovincu, ki je skozi stoletja garal na svoji zemlji, se upiral v tolminskem puntu in čakal na osvoboditev izpod jarma svojih zatiralcev, ki so mu bili še narodnostno tuji. Pod fašizmom pa se je to gorje še stopnjevalo, saj so bili Slovenci brez vsake veze z Slovenci v svobodni Sloveniji. Kljub temu, da je Bevk trpel zaradi gmočnih težav in zaradi preganjanja, je ostal med svojimi rojaki. Življenje med njimi je vplivalo na njegovo pisanje. Leta 1938 je pri Slovenski matici objavil pod psevdonimom

Pavle Sedmak roman „Kaplan Martin Čedermac“. V romanu prikazuje preganjanja zavednega slovenskega duhovnika v Benečiji v času fašističnega nasilja. Slovenski kaplan se upira državnemu preganjanju in se bori proti cerkvenemu nepričnanju ljudskega jezika.

V svojih zgodovinskih romanih opisuje Bevk primorske Slovence. Sem sodijo povesti in romani: Kresna noč (1927), trilogija Znamenja na nebu: Krvavi jezdec (1927), Skopijoni zemlje (1929); Človek proti človeku (1930), Pravica do življenja (1939). V svojih kmečkih povestih riše življenje v cerkljanskih hribih in na Primorskem.

Po zlomu Italije leta 1943 se je Bevk rešil iz goriških zaporov in odšel med partizane. Bil je predsednik Pokrajinskega narodnoosvobodilnega odbora za Trst in Slovensko Primorje ter predsednik Pokrajinskega odbora OF. Do leta 1947 je deloval v Trstu, odkoder se je preselil v Ljubljano, kjer je zavzemal do svoje upokojitve leta 1954 visoke politične položaje.

France Bevk pa je svoje pisateljsko pero posvetil tudi mladinskemu slovstvu. Kot tak sodi med najboljše slovenske mladinske pripovednike. Izdal je zbirko otroških pesmi „Pastirčki pri kresu in plesu (1920), avtobiografsko zgodbo „Tatič“ (1923), povesti „Luček in njegov škorec“ (1931), Luček išče očeta (1932), Peter Klepec (1940) in druge. Bevk pa se je uveljavil tudi kot prevajalec in prireditelj tujih pravljic in mladinskih spisov.

Po drugi svetovni vojni je Bevk napisal nekaj povesti, v katerih obravnava upor slovenskega ljudstva proti zatiralcu. Po vojni je postal član Slovenske akademije umetnosti in znanosti v Ljubljani.

KULTURNE DROBTINE

● V Parizu je pred kratkim umrl Francos Mauriac v starosti 84 let. Umrl je bil eden največjih pisateljev sodobne francoske književnosti. Za svoja dela je prejel Nobelovo nagrado. Pogreba pisatelja so se udeležili najvišji predstavniki francoskega političnega in kulturnega življenja. Francos Mauriac je bil vnet zagovornik politike generala de Gaulle; zaradi tega v naprednih pisateljskih krogih ni imel mnogo prijateljev.

● V Frankfurtu so pripravili letošnjo razstavo knjig med 24. in 29. septembrom. Ponudba je ogromna. Letos sodeluje na razstavi kar 3306 založb, ki so najavile 215.000 knjižnih titul.

● V galeriji Prešernove hiše v Kranju so pretekli petek odprli razstavo slikarskih del Danila Emeršiča.

R A Z P I S

LITERARNIH NAGRAD

Slovenske prosvetne zveze

ZA LETO 1971

Da opogumi in podpre literarne ustvarjalce na Koroškem, je Upravni odbor Slovenske prosvetne zveze sklenil, da razpiše in podeli nagrade za literarna dela slovenskih avtorjev. Nagra-

jena dela namerava Slovenska prosvetna zveza objaviti v prihodnjih letih v okviru svojega knjižnega daru. Izid natečaja bo objavljen ob božiču 1971. Velja naslednji pravilnik:

1. Nagrade so štiri v skupnem znesku 14.000 šilingov; razdeljene so na dve nagradi za prozo (prva 5.000 in druga 2.000 šil.) ter dve nagradi za pesmi (prva 5.000 in druga 2.000 šilingov).

2. Dela morajo biti izvirna, ki še niso bila objavljena in naj bodo tematsko vezana na Koroško. Kot prispevki v prozi pridejo v poštev: roman, drama, lutkovna igra, novela ali zbirka novel, zbirka črtic in esejev. Avtorji proze in pesmi naj imajo pred očmi, da bodo njihova dela, če bodo nagrajena, objavljena v knjižni obliki.

3. Sodelovati more vsak koroški Slovenec, ki je rojen na Koroškem in je avstrijski državljan. Glede vsebine del velja edino umetniška kakovost; Slovenska prosvetna zveza avtorjev ne omejuje na določen svetovni nazor.

4. Avtorji, katerih dela bodo nagrajena, dajo z udeležbo pri tem natečaju Slovenski prosvetni zvezi pravico, da objavi nagrajena dela v knjižni obliki in jih izda v okviru knjižnega daru za leto 1972 ali pozneje. Slovenska prosvetna zveza z avtorjem dovoljenjem lahko objavi tudi nenagrajena dela. Honorar za objavljena dela se določi sporazumno med avtorjem in Slovensko prosvetno zvezo.

5. Dela je treba poslati v dveh na stroj tipkanih izvodih na naslov: Slovenska prosvetna zveza — Literarna nagrada — 9020 Celovec - Klagenfurt, Gasometergasse 10, in sicer najkasneje do 30. septembra 1971. Rokopisi morajo biti opremljeni s šifro. Avtor mora navesti svoje pravo ime ali psevdonim na posebnem listu ter ga dati v posebno zapečateni kuverti, ki nosi isto šifro kot rokopis; zapečateni kuverti je treba priložiti rokopisu. Kuverte se odpro na dan razglasitve nagrad, to bo 20. decembra 1971. Imena nagrajenih avtorjev bodo objavljena v Slovenskem vestniku.

6. Za presojo del imenuje Slovenska prosvetna zveza petčlansko razsodišče. Glasovanje razsodišča je tajno, sklepa z navadno večino glasov. Člani razsodišča ne morejo sodelovati pri natečaju.

7. Razsodišče ima pravico odločiti, da nagrade ne bodo podeljene, če predložena dela ne dosegajo potrebne kakovosti.

Slovenska prosvetna zveza v Celovcu

Deset let „Forma Viva“

V Kostanjevici na Krki so konec avgusta zaključili 10. mednarodni simpozij Forma Viva. To je sicer kratko obdobje, vendar z ozirom na poslanstvo Forme Vive zelo pomembno. Saj je organizatorjem teh simpozijev v minule desetletju uspelo pridobiti 126 kiparjev iz 29 držav, ki so na le-teh sodelovali in tako zapustili v trajno last Sloveniji 153 kipov oziroma umetnin. Pri tem je treba še poudariti, da je na teh simpozijih sodelovalo 33 Jugoslovancev. Namen simpozija Forma Viva je predvsem združevati umetnike-kiparje z vsega sveta, da se srečajo in seznani s sodobno kiparsko umetnostjo v različnih deželah v svetu. S tem je Slovenija brez dvoma deležna velikega priznanja in slovesa v mednarodnem merilu, zlasti pa kraji, kjer te simpozije prirejajo. Poleg Seče, Raven in Maribora, je predvsem znana Kostanjevica, kjer je hkrati tudi center Dolenjskega kulturnega festivala. Simpozij Forma Viva privede vsako leto v polletnih mesecih in je za sodelujoče hkrati tudi čas oddiha in sprostitve in razmišljanja. Kdor je že bil v Kostanjevici ali drugem kraju, kjer prirejajo taka srečanja, se je lahko na lastne oči prepričal, kaj posamezni umetniki v tem času ustvarijo. Res je, da so stroški takih simpozijev zelo visoki, vendar je vrednost umetnin, katere udeleženci poklonijo gostiteljem neprimerno večja.

Zaključne slovesnosti 10. mednarodnega kiparskega simpozija Forma Viva se je udeležila vrsta uglednih predstavnikov iz političnega in kulturnega življenja Jugoslavije. Slavnostni govor tega jubilejnega zaključka je imel generalni sekretar SZDL Jugoslavije Beno Zupančič, za kulturni del slovesnosti je poskrbel harfistka Pavla Uršič iz Zagreba in oktet Gallus iz Ljubljane. Med častnimi gosti je bila tudi predsednica Upravnega odbora Forme Vive inž. Vilma Pirkovič, katere ima največ zaslug za ustanovitev tega simpozija. Prireditelj je bila v kostanjeviškem samostanu, ki ga postopoma adaptirajo in preurejajo v muzealne namene.

O vlogi kulture

V Benetkah so se predstavniki 90 držav pretekli teden razgovarjali o vlogi kulture v današnjem svetu. Nad 50 ministrov za kulturo in prosveto se je zbralo na vabilo mednarodne organizacije za znanost, prosveto in kulturo UNESCO na beneškem otoku San Giorgio in se pogovarjali o vlogi državnih oblasti pri določanju in uresničevanju ciljev kulturne politike.

Na zasledanjih so se menili predvsem o dostopnosti kulturnih dosežkov, zaščiti in razvoju nacionalne kulture, vlogi audiovizualnih sredstev pri uveljavljanju kulture in o kulturnem poslanstvu izobraževalnih ustanov. Poudarili so, kako pomembna je kultura in njene dobrine za najširše plasti prebivalcev in kako potrebno je učinkovito plani-

ranje kulturnega razvoja. Ob lasti morala po mnenju strokovnjakov kulturna hotenja narodov podpirati ne glede na politični in družbeni sistem v državi. Podčrtali so na tem zasedanju tudi vlogo tiska. Ravno tisk naj bi vzpostavil vez med ustvarjalci in med konzumenti so menili. Da se tisk svoje vloge ne zaveda popolnoma, ni treba posebej poudarjati. Od konference so veliko pričakovali predvsem zastopniki majhnih narodov in zastopniki narodov, ki so bili še do nedavna pod kolonialno vlado. Kolonialne vlade so razvoj nacionalne kulture v Afriki in v drugih deželah vselej zavirale in deloma onemogočale. Po zaslugi kolonizatorjev so tlačeni narodi slopili dokaj pozno na pot sodobnega kulturnega razvoja.

TO NE SVETINA

36

UKANA

PRVA KNJIGA

Ko je Orlov odpovedal hripavi glas, je trenutek tišine izrazil Keča in zavpil: „Naj živi naš komandir Orlov!“ „Živel!“ so zavpili vsi, potem pa so zapeli in se vsevpred bratili.

25

Ledeni piš, ki je razpodil meglo, je viharil po robih, šibil drevje in zateglo piskal okoli vogalov samotnih hiš. Dvigal je oblake pršiča in jih vrtil v divjem plesu. Četa se je nastanila v zapuščenem zaselku sredi škofjeloških hribov. V hiši, v kateri so bili, so družino z otroki vred pobili belogardištni čmorokci, drugi dve družini pa sta se iz strahu sami odselili v dolino. Hiše o bile že pol leta prazne in polne duha po trohobli.

Ana in Orlov sta stala ob zaprašenem oknu. Sama sta bila v četni komandi, vsi drugi so bili v patruljah in na položajih. Ana se je zagledala proti hribom, ki so bili podobni hrbtom velike črede dremajočih živali. Čeprav sta kurila, ji je bilo mraz. Odmaknila je pogled od hribov in obstala na stražarju, ki je pri vratih sosednje hiše trepetal od mraza. Zavijal se je okoli ušes, cepetal in hukal v premle roke. Neizprosna zima jim je sledila, kamor koli so se premaknili.

Orlov ni našel pravih besed, da bi nadaljeval razgovor, ki ga je bil začel. Zašel je v slepo ulico. Ana ga je motila s svojo prisotnostjo in ga vznemirjala do bolesi. Rad bi jo imel, pa mu je uhajala kakor voda med prsti. To ga je še bolj privlačilo in spodbujalo. Slutil je, da tako odteka tudi življenje. Nagonsko se je upiral vsemu, kar ga je spominjalo na konec. Misli je na življenje in del tega življenja, po katerem je podzvestno hrepenel, je bila tudi ona. Mlada, polna moči in obojev, zastrta skrivnost, zdaj daljna, zdaj blizu, vendar zelo vabljiva. Čim bolj je razum prigovarjal, da vojni čas ni primeren za sentimentalne neumnosti, tem bolj je iskal njene bližine. Partija ga je učila, da kdor vodi ljudi, mora biti vzor v odgovodi in žrtvovanju. Vedel je, da ga vsak dan opazuje in presoja nešeto oči. Razmišljajo o vsakem njegovem gibu, besedi, zapajo, hvalijo, ali pa ga kritizirajo. Dokler ni prišla v četo Ana, se je držal naukov. Sedaj pa je v njeni bližini pozabljal na vse, toda držala ga je v spoštljivi razdalji. Hvaležna mu je bila za njegove pozornosti in lepe besede. Preveč so goreli njegovi skrbi, vroči pogledi, da bi bila ravnodušna, a preveč očitanja je čutila v preiskujočih pogledih borcev, da bi mogla ravnodušno mimo sebe in njih.

Orlov se je odločil, da ji bo povedal, kaj čuti do nje. Z ljubezenskimi izjavami ni bil nikdar v zadregi, sedaj pa ni našel pravih besed. Preveč jo je spoštoval. Bal se je, da se ne bi osmešil, če bi ga odklonila. Večkrat se je že pripravljil in čakal primerne razpoloženja, ko bi bila sama, toda takih trenutkov je bilo zelo malo. Večer ob novem letu bi bil primeren, da ni prineslo Poljaka in Bliska. Blisk mu ni šel iz glave, zato se je odločil, da bo najprej poizvedel, kaj je z njim. Vprašal jo je z glasom, ki ni povsem prikril prizadetosti:

„Ali imaš rada tega Bliska? Oprosti, sicer me to prav nič

ne zanima in mi nisi dolžna odgovoriti,“ se je začel nerodno opravičevati, kot bi mu vprašanje ušlo.

Obrnila se je k njemu in ga dolgo in mirno gledala. Otožno se je nasmehnila:

„Čemu to sprašuješ, tovariš Orlov? Ali more imeti človek, v taki vojni kot smo, odprto srce le za enega človeka? Imam ga rada, tovariš Orlov,“ je dejala in za hip obmolnila, da je opazovala učinek besed na njegovem obrazu in nadaljevala: „Ne vem, kako bi ti povedala. Rada ga imam na poseben način, kot vas vse, ki ste me sprejeli v svoje vrste. Samo malo bolj, tako kot Primoža ali tebe. Čutim, da sva si nekoliko bliže.“

Zadovoljna, da ga je spravila v negotovost, je utihnila. „Ne razumem te,“ je hotel pojasniti.

„Rešila sem mu življenje, zato mi je blizu. Vendar mi je Primož bližji od vseh, čeprav se mi zdi, da me sovraži.“ „Primož ti ni naklonjen. Ne razumem, zakaj se navdušuje zanj.“

„Naj me sovraži! On sovraži vse, kar ga odvrča od njegovega poglavitnega cilja. Nekaj temnega in nerazumljivega je v njem, in to me privlači.“

„Ne razumem te ženske pameti. Kaj pa Blisk?“ „Naj te ne moti! Z mojo sestro sta si zelo dobra. Midva sva samo prijatelja.“

„Dobil sem občutek, da mu je mnogo do tebe. Morda več kot do sestre,“ je Orlov, ki ni nikdar verjel ženskam, tipal naprej.

„Ne ne. Le spominjam ga nanjo, to je vse.“ Zagotavljala mu je, da ji ni do moških, ker se jih boji in jim ne zaupa.

Orlov se je pomiril. Potem pa je s težavo vprašal: „Ana, povej mi odkrito, ali si že koga ljubila?“

Za hip je pomislila in topla senca ji je legla v oči. „Ljubimkalo sem. Moškim se nisem mogla umakniti. Če

Seminar Kluba slovenskih študentov

Klub slovenskih študentov na Dunaju je 4. in 5. septembra pripravil v Bilčovsu svoj letošnji počitniški seminar. Študentje, dijaki, študentje Pedagoške akademije in drugi obiskovalci seminarja so se pogovarjali predvsem o nastanku nacionalne zavesti, o bistvu nacionalne zavesti ter o problemu vzgoje z ozirom na nastajajočo narodno zavest pri otrocih. Referate so pripravili člani dunajskega kluba Pinter, Wieser in Messner. Po referatih so se obiskovalci seminarja oglasili k diskusiji, ki ni prinesla bistvenih spoznanj in je deloma potekala na nizkem nivoju.

Uvodoma je Štefan Pinter prebral referat o „Nacionalnosti in nacionalni zavesti“. Obravnaval je uvodoma psihološke momente nemškega in slovenskega nacionalizma na Koroškem in omenil, da si je nemški sodeželan ustvaril v Slovencu svojega fiktivnega „sovražnika“. Omenil je, da je na Koroškem danes fašizem veliko bolj prikrit in subtilen. Pinter je spregovoril tudi o socialni zapostavljenosti koroškega Slovence in o istovetnosti slovenstva s krščanstvom kot koroški varianti univerzalistične koncepcije. Kritiziral je skupinsko ideologijo, ki se je razvila v narodnostni skupnosti in ki se v svetovno nazorskem oziru zasledi v besedah „ta je zaveden“, „ta ni več zaveden“, „ta je naš“, „ta ni več naš“. Ob koncu je predavatelj spregovoril še o pomembnosti jezika z ozirom na narodno zavest in poudaril, da se deželne in državne oblasti na Koroškem pomembnosti jezika popolnoma zavedajo, kar so dokazale v zakonodaji. Diskusija je potekala predvsem o pomenu jezika in o bistvu narodne zavesti. Posamezniki so bili mnenja, da

jezik ni bistvena komponenta narodne zavesti, medtem ko so drugi temu oporekali in pripominjali, da se z izgubo jezika zgubi vsaj v drugi generaciji tudi narodna zavest. Drugi diskutant je poudaril, da narodna zavest ni nekaj iracionalnega, marveč, da se lahko deli na socialno, gospodarsko in kulturno zavest z ozirom na potrebo, da si mora skupina pomagati, da je narodna zavest predvsem delavna zavest, torej akcijska zavest.

Drugi referat seminarja je pripravil Vinko Wieser, ki je spregovoril o „Problemu vzgoje“. Govoril je predvsem o vzgoji otrok k poslušnosti in opozoril na pojav, da se otrok navadi z različnimi nagradami na to, da je koristno, se klanjati. Orisal je nadalje avtoritarno družbo, čigar člani ljubijo in občudujejo močnejšega, zatirajo pa šibkejšega.

Petkov večer je potrdil Pinterjevo tezo, da si je nemški sodeželan ustvaril v Slovencu potencialnega nasprotnika. K. Domej je pripravil pregled nemško-nacionalnega in drugega pisanja v zadnjih petdesetih letih pod

naslovom „50 let tolerance“. V propagandnem in dnevnem tisku se je slikal Slovenec pogosto kot manj vreden človek, kot zablodnjak plebiscitnega časa, ki ga je treba rešiti zmot in pripeljati na pravo pot (Arthur Lemisch). Difamiranje koroškega Slovence pa se tudi v današnjih časih ni prenehalo, pač pa se poslužuje bolj prikritih, emocionalnih poti.

Zadnji referat klubskega seminarja „Mladina in nacionalna vzgoja. Nekaj vrstic o socialni psihologiji manjšinske problematike“ je prebral Mirko Messner. Referat je sicer temeljito pripravil, videlo se je, da predavatelj ogromno bere, kljub temu pa je treba pripomniti, da je razprava imela le še bistvene pomanjkljivosti. Ko je Messner govoril o nastanku narod. zavesti, je popolnoma pustil ob strani zgodovinski in socialni razvoj koroških Slovencev. Brez upoštevanja teh dveh komponent pa je nastanek neke nacionalne zavesti težko orisati in zelo dvomljivo je, da te dve komponenti ne bi vplivali na psihološkega ljudstva. Spregovoril je o avtoritarno-masohističnemu karakterju večine članov družbe, naštel simptome latentnega, zaenkrat še neorganiziranega sovraštva do slovenske manjšine na Koroškem in podal vzroke pritiska na Slovence z ozirom na splošne družbene pojave. Nastanek narodne zavesti je tvegano reduciriral na spolno tlačjenje. Spolno situacijo znotraj slovenske družine je označil po Freudu kot edipovsko, ki ji je

PARTIZANSKA GROBIŠČA NA KOROŠKEM

Šmarjeta pri Pliberku

Severovzhodno od Pliberka v višini 779 m leži hribovito naselje, Šmarjeta pri Pliberku. Okoli cerkve je pokopališče na katerem počiva partizan Mirko Zdovc, star 17 let, doma iz Lokovice pod Baštejev. Mirko je padel 10. oktobra 1944 pri Apovniku na Komelu, ko je SS in pliberška Landwache pomorila in zmetala v gorečo hišo več partizanskih kurirjev. Mirkovo truplo je bilo najdeno šele julija 1945, ko je že docela razpadlo. Na pokopališču v Šmarjeti je bil pokopan z vsemi častmi 26. 7. 1945.

Domače ljudstvo je grob padlega junaka Mirka vsa povojna leta skrbno negovalo. Napravili so mu lep lesen križ z posvetilom: „Narod, ki žrtvuje svoj cvet, ne bo umrl in ti Mirko, ki si se boril in žrtvoval, počivaj v miru!“

Na tem pokopališču je hranjen tudi pepel Broman Urbana, pod. Simeja iz Šmarjete. Broman je bil zaradi sodelovanja z partizani od NS policije aretiran in tik pred osvoboditvijo umorjen v Grazu.

KOT ŽRTVE SO PADLI V BORBI ZA NASI

bistvo nenormalno spolno življenje. Menil je: „Ta cementirana edipovska situacija pa je vir tiste energije, od katere živi zaenkrat koroška slovenska narodna zavest. Domovinski in narodnostni čut sta v svojem subjektivnem bistvu materinski in družinski čut. Ali drugače rečeno: Predstave o narodu in domovini se vežejo s predstavami o materi in družini.“ O nastanku in razvoju narodne zavesti je dejal: „Vzrok navezanosti na narodnost, ki je otrok zavestno še ne dojam, je navezanost na mater. Narodnost je torej v zgodnji človeški

dobi nekaj samo po sebi razumljivega. Iracionalna, ..., postane, če se v poznejši dobi človeka, če se torej v odraslem človeku ohrani v prav tej infantilno-primitivni obliki in se iz zgoraj navedenih vzrokov ne razvije dalje v premošljeno, se pravi racionalno zavest, ki bi bila sposobna, kritično raziskati vzroke za razisem na Koroškem. Prevladujoča narodna zavest na Koroškem je taka regresivna narodna zavest. Te vrste narodna zavest je seveda neproduktivna, kajti, kakor ime pove, ne gleda naprej, temveč nazaj.“ Navedel je potem primere, ki so potrdili tezo o regresivni narodni zavesti iz področja narodne pesmi in prinesel primere iz pisanja slovenskih tednikov. Messnerjev referat je dopolnil s svojimi iznašanji še V. Sima, ki je dal nekaj pripomb k vzgoji v dijaškem domu Slovenskega šolskega društva. Po referatih se je razvila bolj klavarna diskusija. Pritrdilo se je nekaterim Messnerjevim ugotovitvam. V celoti pa je treba pripomniti, da bi se mogla plodna diskusija o izvajanju predavatelja razviti le, če bi imeli obiskovalci seminarja možnost, da bi že prej vsaj enkrat prečitali elaborat.

Resnica pri Borovljah

Ni še minulo eno leto, ko smo imeli zadnji požar pri Krajencu, in spet so zatrobile sirene in klicale v ponedeljek ob 23.15 uri na pomoč. Pri posestniku Walnerju po domače Majerju, ki je samo sto metrov od lanskega pogorišča, je gorelo gospodarsko poslopje. Ogenj je poslopje uničil tako, da so ostali le še zidovi. Vzrok požara doslej še ni jasen. Tragično je, da se gospodar nahaja na obisku pri svaku v Salzburgu in je žena bila z otroci sama doma. Škoda, ki jo je povzročil požar, je približno 800.000 šilingov. Na pomoč so prišle požarne brambe Resnik, Borovlje in

Kožentavra. Požarnim brambam je uspelo, da ogenj ni zajel še stanovanjske hiše, ki stoji samo nekaj metrov od gospodarskega poslopja. Rešili so tudi živino, eno kravo in dve drobnici. K sreči so plemenske svinje bile na pašniku in so tako ušle ognju oziroma uničenju, kljub temu pa se je zadržalo nekaj pujskov. S prizadeto družino, ki marljivo gospodari, ob tej nesreči sočustvujemo.

OBJAVA

Zveza koroških partizanov bo v prvi polovici oktobra — v času trgatve — priredila izlet v okolico Maribora.

Interesenti za ta izlet se naj pismeno prijavijo do 20. septembra 1970 na naslov Zveze koroških partizanov, 9020 Celovec, Gasometergasse 10/I. Prijavite se pa lahko tudi po telefonu št.: (0 42 22) 85 6 24 ali pa (0 42 22) 79 11 99.

Odbor

Objava gimnazije

SPREJEMNI IZPITI na Državni gimnaziji za Slovence ob jesenskem terminu bodo v torek, dne 15. septembra 1970, s pričetkom ob 8. uri. Sprejemni izpit za 1. razred obsega slovenščino, nemščino in računstvo. Izprašuje se snov 4. šolske stopnje. Za vstop v višje razrede je potreben osebni razgovor z ravnateljem šole.

Prijave za sprejemne izpite lahko opravite osebno v šolski pisarni ali pa pismeno na naslov: Državna gimnazija za Slovence, 9020 Klagenfurt, Lerchenfeldstraße 22.

Za izpit je treba predložiti tele dokumente:

1. rojstni list
2. dokaz avstrijskega državljanstva
3. spričevalo 4. šolske stopnje ljudske šole.

Popis učenca pošlje vodstvo ljudske šole neposredno na naslov ravnateljstva Državne gimnazije za Slovence.

Ravnatelj:
Dr. Pavle Zablatnik

O B J A V A

Pevci in pevke iz Celovca in okolice, ki bi želeli sodelovati pri radijskem zboru in se še niso prijavili, naj pridejo osebno na razgovor, ki bo dne 11. sept. 70 ob 19.30 uri v poslopju radija Celovec, oddelek za Slovence, Sponheimerstr. 13.

Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA —

vem, kaj je ljubezen, potem nisem ljubila nikogar. Nisem imela sreče, da bi lahko zaupala, in nikogar nisem srečala, ki bi me prevzel. Bili so samo trenutki iskanja."

"Ana," je težko dahnil Orlov in jo prijel za roko. "Meni si zelo blizu."

Nekdo je potrkal na vrata in misli, ki jih je Orlov tako težko zbral, so se razbežale. Spustil je njeno roko in hladno dejal: "Naprej!" Vstopil je kurir iz bataljonskega štaba, udaril s petami in pozdravil s pestjo. Oddal je pismo. Orlov ga je odprl, preletel in naročil, naj kurir v sosednji sobi pove dežurnemu, naj se javi pri njem.

"Ko se vrnem, bova še govorila," je dejal odsotno.

Začudena se je zagledala in trzanje mišic na njegovem obrazu in na spremenjen, tuj izraz. To je bil Orlov, o katerem ni vedela ničesar, čeprav je mislila, da ga pozna.

"Kam greš, tovariš Orlov?" ga je zamolklo vprašala.

"Znebili se moramo nekoga, ki so ga vrinili v naše vrste. Kar pripravi se, kmalu potem gremo!"

"V tem viharju!" je vzdihnila in kolena so se ji zašibila. Stresla se je kot trsje ob sunku nenadnega vetra. Moč, ki jo je čutila malo prej, jo je zapuščala.

Šla je k oknu in gledala na dvorišče. V njej so votlo odmevali topi koraki, ko se je Orlov počasi spuščal po trhljih stopnicah. Stražar pred hlevskimi vrati se je nemirno prestopal. Zaslutila je, da imajo človeka, ki ga bodo ubili, ki je še živ, in vendar že mrtev. Čez čas je pod oknom presunljivo zaškrpjal sneg. Prišlo je več borcev, fant z mitraljezom in trije puškarji, od katerih je eden nosil kramp in drugi lopato. Z njimi je prišel Orlov. Obšlo jo je zmedeno sovraštvo. Dva moža sta stopila v hlev in privedla ujetnika. Zagledala je gologlavega moškega srednjih let. Vihar mu je razmršil lase in slepila ga je svetloba nenadnega dne. Leseno se je opotekal med njimi. Roke je imel spredaj zvezane z žico. Dvignil jih je, kot bi hotel prositi ali moliti,

kajti oziral se je v sivo, ledeno nebo, kot bi tam iskal milosti. Spomnila se je tega obraza. Ni bil še dolgo v četi. Bil je zgovoren in dobrovoljen; delal se je junaškega in bil je pripravljen na vse. Sedaj pa mu je smrtni strah prsteno obarval obraz. Bil je takšen, da ga je komaj prepoznala. Zvrstili so se v kolono in odšli proti gozdu. Zazeblo jo je v srcu. Vse, kar je v sebi zgradila v nekaj letih življenja, vse, kar je vanjo zasejal Wolf, vse se je zamažalo. Njen svet je razpadal in brezno nesmisla se je odprlo pred njo. Odkar je videla pobjo bataljona na Pokljuki, ni imela več mirne noči.

Gledala je obsojenca in videla sebe. Vedno manjši je bil in vedno bolj sključen. Noge je prestavljal, kot bi bile svinčene, njegov hrbet je bil strahopetno ukrivljen, in razlikoval se je od tistih, ki so ga vodili. Zginili so med drevjem.

Kako gnusno umreti takole, z žico zvezanimi rokami. Tesnoba se je spreminjala v grozo. Počutila se je neskončno osamljena. Ko se je zavedala, je drhtela, kot bi stala gola v vetru. Vanjo je legla obsojenčeva podoba. Niti premakniti se ni mogla. Prisluškovala je ječanju vetra in prevzeta čakala, kdaj bo odjeknil strel, ki jo bo odrešil.

"Bil je naš človek," je pomislila z besedami Wolfa. "Kako klavrn konec. Prej ali slej bodo dobili tudi mene. Kdo neki me bo peljal? Keča, Vojko, Primož?" Misel na lastno smrt ji je bila odvratna. Videla je že mnogo požganih in zapuščenih vasi in pobitih ljudi.

Polastil se je je obup. Povezala je Bliskov obisk z ustrelitvijo in pomislila, če ni morda ta človek Wolfova zveza zanj?

Čas se je vlekel, v gozdu pa ni hotelo počiti. Sama je ostala v zapuščenosti. Šele sedaj je opazila sledove krogel na zidu in na podu obledel madež krvi, ki ga ni nihče izpral. Zamikalo jo je iti k vratom in preiskusila je, če niso morda zaklenjena. Pritisnila je na kljuko. Voljno so se vda-

la, vrata so bila odprta. Ozrla se je po stopnicah. Nikjer nikogar. Spet se je vrnila k oknu. Takrat je v gozdu odjeknil strel. Šele sedaj se je zavedela, kaj jo je privedlo k vratom. Bila so edini izhod, da bi ubežala svetu, ki jo hoče ugonobiti. V begu je videla edino rešitev. Toda kam? Nekje v duši se ji je zganil gnus ob misli, da prinaša smrt tistim, ki so delili z njo zadnjo skorjico kruha, ki se bijejo lačni, bos, kot obupanci za peščico zemlje in za golo življenje. Zbežati hoče pred njihovim gnevom v dolino k Nemcem! Kaj naj reče Wolfu? Spomnila se je njegovih besed: pri nas poti nazaj ne poznamo; smrt ali zmaga. Ali naj pove, da so jo poslali Nemci? Če je ne bodo ubili oni, jo bo poiskal gestapo. "Nam ne uide nihče! Skopljemo ga iz tal!" je govoril Wolf. Bežil ji je gomazelo v zavest, noge pa so bile vkopane v ledu strahu. Strmela je skozi umazano steklo na belo planjavo in se ni mogla odločiti. Na vogalu sosednjega poslopja se je sprehajal stražar in se skrival pred strupenim vetrom.

Kmalu se je na obronku pojavil Orlov. Možnosti, da bi pobegnili, ni bilo več. Nemočna je čakala, da je Orlov prištokljal po stopnicah in s preplašenimi očmi strmela v vrata.

"Hudiča, kako mrzlo je zunaj," je dejal, ko je vstopil, in si otresel s plašča sneg. Bil je nevoljen in zbit. V sencih mu je šumela razdražena kri. Ko je obesil na vrata brzo-strelko, se je obrnil k njej. Zasoplo je dihal, čeprav so hodili počasi. Molčala je in vsa blede, z narejenim nasmeškom gledala vanj. Opazil je njen spremenjeni obraz in vprašal, kaj je z njo. Tako lepa je bila, kot je še ni videl. Njene velike oči so otožno sijale vanj in prosile usmiljenja.

"Sama ne vem. Pretreslo me je. Ne morem videti zvezanih rok."

"Misliš, da jih jaz lahko? To je umazano delo, ki ga nekdo mora opraviti."

Letos mineva sto let, od kar so se tudi Korošci dejavno vključili v takojmenovano taborsko gibanje, ki mu sledimo na ostalem Slovenskem od leta 1868 dalje. Navidezno zamudništvo dveh let nam pojasni dejstvo, da je oblast tega leta prepovedala nameravani slovenski tabor v Bistrici pri Pliberku (Novice, 23. 9. 1868, št. 39). Prvo pobudo za tako prirediti tabor 29. septembra 1868 v Bistrici pri vim slovenskim taborom, ki je bil v Ljutomeru 9. 8. 1868 (Prinesel jo je Slovenski narod 1. 9. 1868, št. 54). V tem je bila Koroška, skupaj s Štajersko in Goriško celo pred Kranjsko, ki je imela svoj tabor šele maja prihodnjega leta. Dopisnik Slovenskega naroda je ob tem 10. 9. 1868 sporočil, da nameravajo Podjunčani prirediti tabor 29. septembra 1868 v Bistrici pri Pliberku. Za tak tabor, ki pa ga je oblast kot smo videli prepovedala in s tem preprečila taborsko gibanje za celi dve leti, so sklicatelji (skupno 53 vidnih Slovencev iz Podjune) izdali poseben oklic, ki ga na tem mestu v celoti povzemamo (Slovenski narod 22. 9. 1868):

Slovenci na Koroškem!

Ko so v starih časih naši pradedje sami volili svoje vojvode, vživali so tudi pravice zbirati se pod milim nebom. Pod košato lipo so se posvetovali o najvažnejših zadevah. Pa sila tujih vladarjev in notranje razprtije so pokopale s slovenskim vojskovodstvom tudi to pravico. Šele sedaj je oživela. Pokažimo, da še tudi mi Koroški Slovenci živimo! Posnemajmo svoje vrle brate Čeha in Štajerske Slovence, ki so se poprej v Ljutomeru in 6. t. m. v Zavcu, kjer jih je bilo celo 15.000 pričujočih, sešli pod milim nebom in se posvetovali o marsičem, kar jim srca teži. Gotovo si tudi Vi želite, da bi se Vaše stanje izboljšalo. Lepa priložnost se Vam ponuja, vsemu svetu razodeti, kako da bi se dalo po Vaših mislih na bolje obrniti. Zatorej Vam kličemo:

Pridite 29. septembra na sv. Mihaela dan ob 2 popoldne k srenjskemu predstojniku g. Juriju Krautu na Bistrico pri Pliberku. Prošnja je vložena, in nadjamo se, da nam bodo dovoljeni, kar Vam bomo še pozneje naznanili.

Še enkrat Vas kličemo, pridite v obilnem številu. Nihče se ne zanašaj na svojega soseda, ampak iz vsakega kraja, kjer biva Slovenec, naj pride cela truma k prvemu slovenskemu taboru na Koroškem. Trkajmo, da se nam bodo odprlo! Pokažimo, da tudi na Koroškem prebivamo Slovenci, ki želimo zboljšanja svojega stanja! Bog in njegova pomoč!

Juri Kraut, župan in posestnik na Bistrici; Peter Muri, župan in posestnik pri Jezeru; J. Rossbacher, trgovec v Celovcu; dr. Val. Pavlič, odvetnik v Celovcu; Joža Kraut, svetovalec na Bistrici; Janez Gril, svetovalec na Bistrici; Ljubomir Kraut, odbornik na Bistrici; Anton Dobravec, iz Bistrice; Janez Šerar, mesar iz Bistrice; Urban Tratnik, žagar iz Bistrice; Pavel Šolar, odbornik v Rovtahu; Val. Laikep, odbornik v Šmihelu; Vid Rebernik, kramar iz Šmihela; Jurij Hacin, posestnik iz Šmihela; Aleksander Gobanec, rudarski uradnik; Lavoslav Čuk, posestnik pri Fari; Marka Lipold, rudarski uradnik v Lešah; Anton Pa-

pež, posestnik v Lešah; Miha Ruš, posestnik in odbornik v St. Kancijanu; Blaže Majdl, dom. Rutar, odbornik drobovske srenje; Florijan Vašnik, Posestnik iz Kamna; Janez Silan, srenjski predstojnik v St. Kancijanu; Jurij Prajnik, odbornik v St. Kancijanu; Osvald Roblek, svetovalec pri Jezeru; Štef. Vrankar, fajm. in odbornik pri Jezeru; Jožef Štuler, odbornik pri Jezeru; Nikolaj Skutelj, svetovalec v Poniklu; Anton Pleško, svetovalec v Poniklu; Kristijan Kompoš, odpornik v Poniklu; Jožef Najberž, posestnik v Poniklu; Peter Huter, posestnik v Globasnici; Gregor Fera, odbornik v Dvoru; Ivan Fais, učitelj v Šmihelu; Anton Kušaj, svetovalec v Črnečah; Matija Zechner, svetovalec v Črnečah; Jož. Zajčnik, odbornik v Črnečah; Jože Pungershek, svetovalec iz Dravrske srenje; Matevž Pirš, župnik in odb. iz Dravrske srenje; Janez Kocijan, posestnik iz Dravrske srenje; Marko Ravnjak,

Koroški Slovenci!

Slovensko društvo „Trdnjava“ bode sklicalo na sv. Jakoba dan tabor pod milim nebom v Bistrici. Pri taboru ljudstvo očitno izreka, kaj si želi, kaj zahteva. Po številu nas koroških Slovencev ni veliko; temvečja potreba pa je za nas, da združeni stopamo in se ravnamo po izgledu drugih pri taborih zbirajočih se Slovencev. Po 10.000, 15.000, 30.000, Slovencev je stalo na enem mestu, vsi so ene in iste želje razodeli, vsi eno in isto zahtevali. Taka veličastna prikazen prisili najhujšega protivnika do občudovanja, častenja in do spoznanja da se mora končno vendar želje in terjatve slovenskega naroda ustreči. Da bomo Slovenci tudi na Koroškem pri taboru prav edinih misli, in da bo tudi naše prizadevanje sad donášalo, treba je pred taborom še posvetovanja. V ta namen vabi odbor društva „Trdnjava“ vse do-

vali. Le tuje šege, tuji jezik smo obratili. Potujen narod zgubi svoje vzore, svoj cilj; njegova moč opeša; on postane podlaga tujčevi peti.

Nam Slovincem pa je po postavah zagotovljena ravnopravnost, svoboda. Da ne bodo stale prazne besede, boriti se moramo za to, da se uresničijo. Seveda se ne bomo borili s sekiro ali kolom. Mi imamo imenitnejše orožje. Pravica je naš ščit, in naš meč je resnica. Mi nočemo za drugimi narodi zaostajati. Čeravno nas koroških Slovencev ni več kot 117 tavižent, vendar se nam ni treba bati pogube, samo da imamo trdno voljo.

„Največ sveta otrokom sliži Slave. Tje bomo najdlji pot, kjer nje sinovi. Si prosti voljo vero in postave.“

Naši najbližji bratje po sosednih deželah bodo nam krepka podpora. Na nje ozirajmo, za njimi ponovimo bratsko zvezo. Oni so nam kazali pot do zmage. Zbirali so se pod milim nebom in soglasno terjali, naj se ustreže željam slovenskega ljudstva.

Zberimo se tudi mi pri taboru 31. julija ob štirih popoldne na Bistrici poleg Pliberka, da se bomo skupaj posvetovali o sledečih točkah:

1. Ali bi se ne dalo po postavni poti doseči, da bi Slovenci posebej volili svoje zastopnike in da bi Slovenci imeli svoj deželni zbor.
2. Zakaj se ravnopravnost v kanclijah in šolah ne uresniči?
3. Kako bi se dala po postavni poti plačila zmanjšati in kmečko stanje zboljšati.

Važne so te točke. Zatorej pa pričakujemo, da pride iz vsake slovenske vasi cela truma poštenih Slovencev.

Na Bistrici 14. julija 1870.

Juri Kraut, župan bistriške občine. Karl Najberš, posestnik pod Krajom. Jožef Kraut, Janez Gril, Anton Aleško, Nikol. Skutel, svetovalci bistriške občine. Jožef Najberš, posestnik v Poniklu. Janez Steinbuch, Tomaž Starej, odbornika lebuške občine. Jakob Močilnik, posestnik in krčmar v Lebučah. Gregor Močnik, posestnik v Lebučah. France Černic, župan lebuške občine. France Najberš, posestnik v Lebučah. Matevž Skuk, odbornik lebuške občine. Lovro Serajnik, dekan iz Plibernice. Vekoslav Ledvinko, kaplan in J. Fritz iz Plibernice. Jožef Čare, Blaž Jekeč, šolski svetovalec in občinski odbornik v Šmihelu. Janez Fais, učitelj v Šmihelu. Janez Hafner, župnik v Šmihelu. Juri Reš, župan na Blatu blizu Pliberka. Ulrih Hafner, posestnik pod Libičom. Gregor Fera, odbornik bistriške občine. Kašpar Ellmajer, srenjski in šolski svetovalec. M. Žerjav. Ladoslav Čuk, posestnik. Andrej Modrej, mizar. Matevž Močnik, kolar. Janez Gostenčnik, trgovec iz prevajalske srenje. Janez Silan, srenjski predstojnik. Nihalj Buš, srenjski odbornik. Ivan Grace, Jože Homer, posestnik iz Škocijanske srenje. Štefan Vrankar, odbornik. Jernej Senk, Martin Nachtigal, Ožbald Roblek, srenjski odborniki. Peter Muri, župan. Jan Štuler, prvosednik kr. šolskega sveta iz jezerske srenje. Anton Kušaj, župan, Tomaž Prilaznik, Juri Kurej, Ivan Trub, Matija Cehner, srenjski svetovalci v Cesnečah. France Rogelnik, Janez

(Dalje na 6. strani)

100-letnica taborskega gibanja na Koroškem

(PONATIS IZ KOLEDARJA SLOVENSKE PROSVETNE ZVEZE)

posestnik iz Dravrske srenje; Andrej Mulej, sred. predstojnik v Beli; Peter Gutej, posestnik v Beli; Anton Žl. Schluchermann, uradnik v Kapli; Andrej Kušej, posestnik v Kapli; F. Oblasser, mesar; Jan. Kerničar, krčmar in čitalniški denarničar; Jan. Perne, posestnik v Kapli; Pavel Kralj, posestnik v Kapli; Gregor Haber, usnjari v Kapli; Miha Jerman, posestnik v Kapli.

Tako tudi ni naključje, da je ponovna misel na slovenski tabor, pa tudi njegova izvedba, našla dokončno podobo prav na Krautovem posestvu pri Pliberku 31. 7. 1870. leta. To krat je sklicala zborovanje konec leta 1869 ustanovljeno slovensko politično društvo Trdnjava iz Celovca. Oblasti so skušale tudi to pot preprečiti prireditve, vendar je uspelo predsedniku Trdnjave Albinu Pozniku obiti to kratne zadržke (prim. Slovenski narod 28. 4. 1870, št. 49), s tem pa se je pričela tudi ona živahna dejavnost Korošcev za zedinjenje vseh Slovencev v skupno administrativno in politično telo, ki je doseglo višek z znanim taborom v Zopračah, o katerem je pisal dr. Julij Felaher v Koledarju slovenske Koroške 1952. leta (str. 92 — 104). Na rast taborskega gibanja kaže že podatek, da se je prvega tabora v Bistrici udeležilo 8.000 Slovencev, prihodnjega v Zopračah 18. septembra istega leta pa že deset tisoč.

Na tem mestu prinašamo oba poziva za bistriški tabor. Prvi je izšel še aprila 1870. leta ob nameravanem taboru tega meseca, ki pa se je naknadno vršil čez dobre štiri mesece. Prvi poziv:

moljube, katerim je mar za blagor slovenskega ljudstva k shodu 18. aprila t. l. to je velikonočni ponedeljek ob 3. popoldne k Krautu na Bistrici poleg Pliberka. Pri shodu je slehernemu dano svojo misel v prijateljskih razgovorih povedati.

Pri tem shodu se bo tudi pogovarjalo, kakšne može bomo volili prihodnjič v deželni in državni zbor: ali one, ki za nas Slovence besedice ne črnejo in s sovražniki slovenskega ljudstva eno pot hodijo, ali pa naše prijatelje. Imenitna je zdajšnja doba. Slovincem neprijazni ministri so šli rakom žvižgat. — Slovenski narod še živi. Z ministri bodo baje morali tudi državni poslanci zapustiti svetice, kjer so se sicer šolske postave sklepale in nam novi davki naklonili, naše želje pa prezirale. Mi si želimo na vse strani druge, pravične svetnike, a kakšne? Pridite k shodu, kamor kličejo Vaši rojaki, Vaši znanci, da se bomo skupno posvetovali.

V Celovcu 7. aprila 1870.

Albin Poznik, E. Rossbacher, A. Šajnik, Andrej Wieser, Ferdo Vigele, Jurij Kraut, odborniki Trdnjave. (Slovenski narod, 12. 4. 1870, št. 43)

Drugi poziv:

K taboru!

Mi koroški Slovenci stojimo na razpotji. Na eni strani kaže se nam zlata zora sijajne prihodnosti, na drugi strani črna megla propada. Vsi spoznavamo, da doslej še nismo nič izdatnega dosegli. Premalo smo se za svoje potege-

Tone Svetlina: UKANA — Tone Svetlina: UKANA — Tone Svetlina: UKANA — Tone Svetlina: UKANA — Tone Svetlina: UKANA — Tone Svetlina: UKANA — Tone Svetlina: UKANA —

Sedel je k njej in ji pripovedoval, na kako smešen način se je ujel in kako klavirno je umrl. „Ta ni imel časa, da bi nam dosti škodoval. Toda izdajal je že na terenu. Bil je provokator v zaporu. Poslali so ga, da bi zaznamoval naše poti, zvedel za bolnice in streljal na komandante. Obljubili so mu denarja in dobro službo v Nemčiji. Naši pa so mu obljubili, če Nemce izda, bo s posebno nalogo odšel v dolino in delal za nas. Nasedel je našim in Nemcem.“

Sumim, da je on streljal na Svaruna. Morda je celo izdal, da smo imeli namen napasti bencinsko skladišče. Vse je mogoče, bil je v udarni skupini. Toda tega ni priznal, saj se je zavedal, da bi ga borci raztrgali, če bi se zvedelo, kdo je streljal na ranjenega Svaruna. To tajno je odnesel v grob,“ je končal Orlov in si z žlico nastregel tobakovnega drobirja iz žepa, ga zavil v časopisni papir in prižgal.

„Takih ljudi ne razumem,“ je dejala Ana.

„To so rojeni izprienci. Blejska centrala ga je poslala in neki prasec, major Wolf.“

Oddahnila se je in počasi prišla k sebi. Vedela je, da je to eden preprostih agentov, ki ne vedo dosti. Wolf jih je pošiljal, da bi ustvaril preplah in nezaupanje v partizanskih vrstah, včasih tudi zato, da bi pobijali funkcionarje.

„Bil je brezupno neumen. Stal je že v jami, ko je še vedno mislil, da se bo rešil. Padel je na kolena, jokal, prosil, da se nam je želodec obračal. Smešno, kako smo ga ujeli. Tiste dni, ko je ležala v dolini megla in je brigada počivala, me je zaprosil kmečki fant, da bi skočil domov. Pustil sem ga. Ob slovesu mu je dala mati s seboj rožni venec, ki ga je dobil za birmo. Rekla mu je: Srečo naj ti prinese in naj te varuje! Fant ga je vzel in že pozabil, da ga ima. Čez nekaj dni je po žepih nekaj stikal in ga privlekel na dan. Po držal ga je v roki. Ko pa je opazil, da ga je eden od borcev ostro pogledal, ga je brž predel v drugo roko in ga spravil.“

Nemalo se je začudil, ko je kmalu prišel za njim in ga prijazno vprašal, če ima rožni venec. Ko je fant pokimal, je dejal, da ga ima tudi on, in ga je prav tako predel iz roke v roko. Fantu je bilo nerodno, zardel je in šel proti kuhinji za hišo. Za vogalom, kjer ni bilo nikogar, ki bi ju mogel videti, je prišel možak za njim, ga prijel za rokav in mu povedal, da mu je naročeno, naj se poveže z nekaterimi ljudmi. Fant je osupnil, vendar pa se je znašel. Dejal mu je, da je glavno, da se spoznata in da bosta govorila drugič na samem. Nato je šel naravnost k Primožu, ta pa v bataljonski štab. Samo, da je stvar mimo. Imam občutek, kot bi stopil kači na glavo. Ta vojna je kruta in zavratna.“

„Meni pa se zdi, da je ogabna. Ne razumem, da ljudje ne morejo živeti brez vojn. Meni je vse to tako tuje. Nasilja ne prenesem.“

„Kaj hočeš. Nasilja ne bomo pregnali s sveta ne z lepimi besedami in ne z dobrimi vzgledi, še manj pa z željami. Do pasu smo zagazili v zlo, klin pa se s klinom zbija.“

„Ali si ga ti, Orlov?“ je plašno vprašala.

„Jaz si ne maram mazati rok. Bolj kakor ta umazani izdajalec pa me je razjezil Primož. Hotel sem ga vzeti s seboj, pa mi je zabrusil:“

„Kar ustrelite ga, jaz ne streljam ljudi z zvezanimi rokami.“

„Pomisli, uprl se je. In Vojko mu je pritrtil. Povedal sem jima, da ga je obsodilo izredno sodišče, da je priznal, toda nič. Sekretar SKOJ je, pa ne ve, kaj je povelje! Dejal je, da ni četni krvnik.“

„Oh, tovariš Orlov, ne obsojaj ga! Jaz ga razumem.“

„Po žensko razumeš. Ne veš, kaj se pravi izpolniti povelja. Kdor noče ubiti gestapovca, ga lahko postavimo k zidu.“

„Ne prenašli se, tovariš Orlov! Bodi pravičen! Takšnih, kot ta dva, nimaš dosti v četi.“

Orlov se je razjezil: „Ne razumem, čemu se poteguješ zanj. Prav, recimo da je pogumen, toda svojeglav in anarhičen. Z glavo hoče skozi zid. To niso dobre lastnosti za vojaka.“

„Ne razumemo ga. Nekaj je v njem, kar nam je tuje. Živi in doživlja drugače, morda malo po svoje. Ne jezi se nanj, Orlov!“

„Doslej se mi ni upiral. Sedaj pa samo išče prilike, da bi se mi postavil po robu. Tebi najprej povem, da ga bo minilo.“

26

Sedeli so okoli ognja v pastirski koči. Komandir Orlov jim je razlagal načrt napada na nemško postojanko. Pripravil ga je bataljonski komandant Milče, da bi se maščevali za uničenje Drenovega bataljona na Pakljuki.

Povedal jim je, da Nemci na napad niso pripravljeni, celo uspravani so, ker jih že dalj časa nihče ne nadleguje. Da bi bilo pri napadu manj žrtv, pa je potreboval prostovoljca, ki bi napadel stražarja. Razložil jim je še vse druge podrobnosti, ki so jih obveščevalci zbrali o postojanki. Poslušali so ga napeto. Ko je končal, jih je zagnil molk, le ogenj je prasketal na ognjišču. Skojevci so molčali in čakali, kaj bo dejal sekretar Primož. Ta se je pogreznil vase in si grel roke ob ognju. Orlova je njegova brezbriznost jezila. Četa je bila pred važno nalogo, pa ga je pustil na cedilu. Da bi se vsaj potegnili za njegovo zamisel in zdržali voljo v fantih.

„Kdo se bo javil prostovoljno?“ je razočarano vprašal komandir, ker je bil vajen, da so mladinci sami prevzemali težke in nevarne naloge. Začutil je, da mu Primož z mladimi ne stoji več ob strani in da njegova avtoriteta plahni. Čim bližja mu je bila Ana, tem dlje je bil Primož s svojimi

Nadaljevanje s 5. strani

100-letnica taborskega gibanja na Koroškem

Veržun, Jože Skerbinc, srenjski svetovalci. Juri Suler, Matevž Pirš, Simon Ravnjak, srenjski svetovalci iz spodnj. Drauberga. Marko Ravnjak, Simon Guče, Janez Rancijan, kmetje pri St. Lorenzu. France Blañnik, kmet v Tolstem vrhu.

(Slovenski narod, 21. 7. 1870, štev. 84)

„Le spet na tabor.“

Slovinci! kaj je tabor, in čemu tabor, slavno smo pokazali pred kratkim na Bistrici blizu Pliberka. Zbralo nas se je blizu 8000 rodoljubov pod milim nebom, pod košatimi lipami, po stari lepi šegi naših predstarišev. Posvetovali in pogovarjali smo se o najsvetejših naših pravicah in enoglasno očitno izrekli, kaj si želimo, kaj tirjamo po postavah nam danih. Bil je tabor, kakoršnega bi si ubogi mi Koroški Slovenci ne bili kar bode pričakovali. Le eno željo, srčno željo smo vsi še imeli in očitno jo izrekli: „Se en tak tabor!“ „Se en tak shod!“ No, Slovenci! Zelja ta vaša in naša, spólnila bode se, upajmo saj v kratkem. Vabimo Vas že danes: pridite, pridite vsi, komur je še kaj mar za naš narod, pridite rodoljubi zlasti iz Celovškega, Borovškega, Rožeškega in Beljaškega okraja, pridite vsi, naj ste kmetje ali kajšlarji, gospodarji ali posli, stari ali mladi pridite.

15. NEDELJO PO BINKOŠTII, TO JE 18. SEPTEMBRA T. I. OB 4H POPOLDNE NA TABOR V ŽOPRAČAH BLIZU VRBE (železnostne postaje) tik Rožeške ceste k. g. PRIMOŽU KOŠAT-U, po domačem „VIR-TU“. Preudarjali bomo tamkaj, kar smo preudarjali ali pretresovali že pri zadnjem taboru, namreč:

1. Ali bi se ne dalo po postavnem potu doseči, da bi Slovenci posebej volili svoje zastopnike in da bi Slovenci imeli svoj deželni zbor?
 2. Zakaj se ravnopravnost v kancelijah in šolah ne uresniči?
 3. Kako bi se dala po postavnem potu plačila zmanjšati in kmečko stanje izboljšati?
 4. H koncu bode se dokazalo, kako treba, da se zdaj ob času vojske zvesto in nepremakljivo držimo cesarja in domovine.
- Glejte Slovenci! koliko se imamo pogovarjati! Zatorej pridite na tabor naj si bo vreme še tako hudo, poti še tako slabe. Huda je sicer za petice, ali potrebovali pri taboru beliča ne bote, razen tega, kar po svoji potrebi in dobri volji bote zajedli in zapili. Tudi časa ne bote zamudili toliko: gre le za nekaj ur nedeljo popoldne. Komur pa se ljubi in kaže prav po železnici lahko pripelje se za polovico boljši kup in sicer z lističi, ki o pravem času bodo se vsem taboritom oskrbeli. Zatorej pripravite se sami, vabite še druge in na noge potem! Prijazno Vas vabimo tukaj podpisani. Bog pa naj daj svojo pomoč!
- V Žopračah, 18. avgusta 1870.

Primož Košat, kmet in gostilničar v Žopračah, Šiman Ropač, Janez Hoholter, Tomaž Abruč, Peter Bajs, Janez Kobentar, Janez Šrvicej, Gregor Obilčnik, Jakob Serajnik, Franc

Čuden, Janez Serajnik, Franc Štular, kmetje Janez Pečnik, župnik v Podgorjah, Jožef Janežič, Andrej Pečnik in Valentin Janežič, kmetje v Lešah; Franc Trajbar, župnik v St. Jakobu; Valentin Lesjak, župnik v Dvoru in Anton Tuš, učitelj v Dvoru, Janez Ev. Marinič, župnik v Lipi, Tomaž Lesjak, učitelj v Lipi, Jakob Knaflič, duhovni pomočnik, Rudolf Wucela, učitelj, Miha Pečnik, učitelj, Peter Stikar, gostilničar, Ignac Camernik, Gregor Janežič, mlinar, Matevž Hribernik in Jožef Sutar, kupca, Tomaž Lipic, mlinar.

Tako se glasi celoten proglas, ki je v almanahu „Slovenska Koroška“ le deloma objavljeno.

Vabilo na plakatih pa se je glasilo tako-le: „Slovinci! Kdor more na noge, naj pride 15. nedeljo po binkošti to je 18. septembra t. l. ob 4. uri popoldne v Žoprače blizu Vrbe tik Rožeške ceste k. g. Primožu Košat-u, po domače „Virtu“, kjer se snide drugi letošnji tabor koroški. Pogovarjali se bomo o prav imenitnih in važnih stvareh. — Odbor.“

Plakate odnosno vabila na tabor je tiskala tiskarna E. Janžiča v Mariboru.

En izvod tega plakata nam je ravno tako ohranila Klara Schmidt in je v celoti ponatisnjen v almanahu „Slovenska Koroška“.

Klara sama pa je v prej citiranem pismu od 22. julija 1934 pisala o taboru, katerega se je osebnoudeležila, sledeče:

„Pri Košatu, namreč na malo vzpetem hribčku pri „Virtu“, v Žopračah se je vršil dne 18. septembra 1870 velikanski ljudski tabor, katerega se je udeležilo več tisoč ljudi in na katerega se je navdušenjem spominjajo še mnogi stari ljudje, ki so bili zraven. Od vseh strani so prikorakale navdušeno pozdravljene ljudske mase, tudi iz Ljubljane, Maribora itd. Bilo je mnogo govorov in v šaljivih prilikah se je bičalo mačehovsko ravnanje s koroškimi Slovenci. Vihrale so slovenske zastave, s topiči so streljali in pelo se je med drugim tudi „Hej Slovenci“. Slavnostni govorniki so bili med drugimi: dr. Zarnik, dr. Josip Noli iz Ljubljane, g. Kraut iz Slov. Bistrice, učitelj Wiegele iz Ziljske doline. Bili so na taboru tudi zastopniki oblasti, sokolci (sokoli) iz Ljubljane itd. Baje so bili tudi Zagrebčani zastopani. Neki duhovnik iz nekega samostana v Zagrebu (Franc Fink?) je poslal to-le čestitko: „Na današnjem taboru bivamo u duhu z vami, želimo mnogo uspeha mnogoterim narodom ter kličemo: Živeli taboriti, živela Slovenija“. Druga čestitka pa se je glasila: „Od obalov Adrije vam slovensko roko ljubeznivo podamo ter kličemo: zedinimo se.“

Najbolj točen in obširen pa je že prej citirani popis tabora od Lovra Vedama, kateremu je dal podatke na razpolago tudi Primož Košat, ki si je za spomin prepisal v poseben zvezek Vedamovo poročilo in ga skrbno čuval in ki ga je njegova hčerka Klara, poročena Schmidt, ohranila. Ta popis se glasi:

Drugi koroški tabor v Žopračah blizu Vrbe dne 18. septembra 1870. — Akoravno so se tabori na Slovenskem že tako udomačili, da so postali prav potreben in važen faktor v po-

litičnem gibanju za boljšo prihodnost borečega se slovenskega naroda, vendar moramo reči, da so nas in gotovo vsakega domoljuba posebno razveselili tabori, katere napravljajo domorodci koroški. Kakor že prvokrat v Bistrici, pokazalo se je preteklo nedeljo zopet v Žopračah blizu Vrbe, da med koroškimi Slovenci kliše je dober naroden duh, da ni treba drugega, nego nekoliko navoda in pogumnih voditeljev, in koroški Slovenci bodo krepko stopili na stran svojim kranjskim, štajerskim in primorskim bratom, ki žive v vsaj nekoliko ugodnejših političnih razmerah. Drugi koroški tabor, katerega so domoljubi koroški z vse hvale vredno energijo brzo po prvem klicu, obnesel se je tako dobro, da nas ni več strah za koroške Slovence, ako bodo tako napredovali.

Dan 18. septembra je bil zopet pomenljiv v zgodovini slovenski, okoli 10.000 koroških Slovencev je stopilo navdušeno „v kolo k bratom Slavjanom“, pokazali so sijajno, da vse zatiranje, vse nadloge, katerih jim je v politični borbi pretrpeti, niso ugasnili čuta „da slovensk je Gorotan“. Prepričali smo se v veliko svojo radost, da Koroška še ni propala, vzdignili so ponosno glavo tudi koroški Slovenci, od katerih je morebiti že z bridkim občutkom mislil marsikateri slovenski domoljub, da so za nas izgubljeni. Da ni tako, kazal je sijajno zopet drugi koroški tabor.

Že dolgo pred določeno uro se je začel zbirati narod na taborišču, ki je bilo napravljeno na prav pripravnem mestu tik ceste, ki pelje iz Vrbe v Rožek, na posestvu g. Primoža Košata, kateri je prvi podpisal vabilo za tabor in tudi vložil vlogo za dovoljenje. Okoli tretje ure pripeljal je vlak iz Celovca veliko število taboritov od Velikovške, Pliberške in Celovške strani z več zastavami. Od vseh strani je vrel narod skupaj z godbo in zastavami, veselo prepevaje slovenske pesmi, in še pred četrto uro bilo ga je zbranega okoli odra blizu 10.000, med njimi več kot dve tretjini moških. Taborovanje pričelo se je še malo pred četrto uro, ker smo se bali, da bi nas prezgodaj ne razkropili grozeči oblaki, ki so se zbirali nad glavami, vendar se je razletelo in vreme je ostalo prav ugodno.

Prvi je pozdravil taborce g. Posestnik Košat, ter omenil važnost taborov in nasvetoval za prvosednika g. dr. Zarnika, katerega je ljudstvo, poznajoč ga deloma že od prvega tabora burno pozdravilo. G. dr. Zarnik je dal po kratkem Matovu besedo prvemu govorniku g. župniku Matiju Majarju, kateri je s prav umljivo prepričevalno besedo govoril o potrebi in koristi zedinjenja vseh Slovencev. Resolucija, da se zedinijo razkosani Slovenci v eno politično in administrativno celoto, je bila navdušeno sprejeta enoglasno. Pri nasprotnem glasovanju, katero je poskusil prvosednik, češ, da se ne bo moglo reči, da bi ne imel vsak proste volje, da izreče svoje mnenje, ganila se ni ena roka, in tako je bilo pri vseh drugih točkah. Glasovali so le možaki, ker je g. c. k. komisar Pogatschnigg iz Beljaka zahteval odločeno, da ženske in mlajši ljudje sploh ne smejo glasovati. Ker se nismo hoteli prepirati zaradi

tega, do zdaj še pri nobenem ljudskem shodu zaslišanega, čudnega zahtevanja, katero nekam čudno, ilustruje svobodoljubnost naših „liberalnih“ (!) svobodnjakov, dali smo mu veljati, ker smo bili prepričani, da splošni navdušenosti ne bode delala ta samovoljna zahteva nobene kvare. In tako je tudi bilo res.

O drugi točki govoril je g. župnik Muden in razložil v navdušenem govoru potrebo vpeljave slovenskega jezika v uradnije, ker je to največja krivica, ki se zdaj godi slovenskemu narodu, ko se sodi o njegovi časti in njegovem premoženju v tujem jeziku. O vpeljavi slovenskega jezika v šoli, je govoril g. Ferdo Vigele, ki je kot bivši učitelj vedel povedati marsikaj zanimivega. Obe resolucije ste bile prejete enoglasno. O tretji točki, kako bi se dala zmanjšati plačila in zlaščati kmečko stanje, je govoril g. Josip Noli iz Ljubljane. Pred svojim govorom je pozdravil v imenu ljubljanskih narodnih društev koroške brate, ki so začeli tako krepko gibati tudi na političnem polju. Omenil je materialne koristi zedinjenja Slovencev in vpeljave dobrih šol na narodni podlagi ter več drugih materialnih zadev. Tudi ta resolucija se je sprejela enoglasno.

O zadnji točki je govoril g. Albin Poznik, predsednik koroškega političnega društva „Trdnjava“, in za njim še g. dr. Zarnik. Pokazala sta, kako je posebno zdaj, ko grozi močna Prusija, potrebno, da se Slovenci zvesto držimo cesarja in domovine, da bode najmočnejša trdnjava zoper vse navale pruske in nemške ravno zedinjena Slovenija. Navdušenost ljudstva je bila posebno velika in jasno se je pokazala, da treba le krepke izpodbude in brzo se prikaže tudi koroškim Slovincem prirojena brihtnost, spoznanje pravice in narodna zavednost, ktera bode najboljši jez proti vsem ponemčevalnim nameram. Po končanem dnevnem redu se je oglašil še posestnik g. Kraut iz Bistrice, na ktere ga posestvu je bil prvi koroški tabor in pozdravil taborite ter omenil še nektro o obravnanih točkah. G. dr. Zarnik je potem zahvalil se taboritom za čast, da so ga zopet volili za prvosednika, da so prišli v tako obilnem številu in da se je vzdržal skozi in skozi tako lep red, da se ni primerila niti najmanjša nerednost. Prebral je potem še došle pozdrave od dr. Bleiweisa, od „Slavije“ iz Ljubljane, od rojanske čitalnice, od dr. Lavriča in več drugih, ki so bili z veliko radostjo sprejeti.

S trikratnim navdušenim končnim klicom: Živela Slovenija, je bil potem končan tabor, kateri nam ostane v živem spominu, ker je očitno pokazal, kar smo že zgoraj izrekli, da Koroška še ni izgubljena. Po končanem taboru smo se še dolgo v veselej družbi pri petji in narodni godbi veselili in marsikatera navdušena napitnica se je govorila. Ljudstvo je tudi popevalo in rajalo do pozne noči, kajti vsakega je srčno veselilo, da se je tako slavno končal dan drugega koroškega tabora. Kakor smo slišali, ne mislijo koroški rodoljubi opešati, temveč drugo leto zopet sklicati več taborov. Mi jim kličemo pristržno: Bog daj srečo, in: Živili koroški Slovenci!“

Dr. Julij Felaher

Tone Svetlina: UKANA — Tone Svetlina: UKANA — Tone Svetlina: UKANA — Tone Svetlina: UKANA — Tone Svetlina: UKANA — Tone Svetlina: UKANA — Tone Svetlina: UKANA —

mladinci. Odkar je odšel komisar Pajk v partijsko šolo, se je enotnost v četi vidno razkrajala.

Tudi Ana, ki so jo nedavno sprejeli v SKOJ po predlogu tovariša Orlova je sedela med njimi in molčala.

„No kako mislite, fantje?“ je dejal Orlov razdraženo. Nihče ni odgovoril. Zato je zbedel: „Ali ste se spremeni v bojzaljivce?“

„Nihče se ne javi. Zdi se, da imaš prav komandir. Najbolje bo, da ga določiš!“ je dejal Primož ravnodušno. Bilo mu je všeč, da se nihče ni javil. Sam pri sebi pa si je mislil: „Kar zakolji stražarja, komandir, če znaš zavajati ženske, ti bo tudi pri stražarju morda uspelo.“

„Sramota,“ jih je osvrknil Orlov. „Ne bom vas prepričeval. Sam bom opravil s stražarjem, če ni nikogar v četi,“ je dejal nejevoljno, vstal, se zaničljivo nakremžil in malomarno zamahnil z roko, češ, kdo vas bo prosil, tudi brez vas bomo opravili. Odšel je, ne da bi rekel še eno samo besedo.

Ko je komandir odšel, se je sestanek razvodenel in Primož ga je končal. Vendar so jih komandirjevi očitki boleli. Primožu je bilo žal, da je vse skupaj zapletel. Ko so ostali sami, Vojko, Primož, Travnikarjev in Ana, je Primož predlagal, naj bi žreb določil, kdo bo šel nad stražarja. Travnikarjev je izbral tri slamice, Ana pa je žrebala. Vojko je polegnil najkrajšo. Zmečkal jo je in jo vrgel na tla. Odšel je v četno komando in sporočil Orlovu, da bo šel na stražarja.

Popoldne je komandir vabil mladince bombaše v metanju granat. Obkoljevali so osamljeno stajo in s kamni, podobnimi bombam, zasipali okna. Opozarjal jih je na kritje. Prevzemala jih je trema kot igralce pred nastopom. Mrzlična negotovost je ležala v zraku. Orlov je bil nekam zamišljen in nekateri so mislili, da se boji napada. Tesnobno vzdušje pa se je razbilo, ko se je med zasneženim drevjem

prikazal Marko, dinamitar, z mačjo kučmo na glavi, s palico v rokah in s svojimi fanti, ko so mu nosili razstrelivo.

„Zdravo Orlovi!“ se je zadel, ko so se spustili na planjavo.

„Za večerjo smo vam prinesli krompirjal!“

„Prav,“ je dejal Orlov in mu stisnil roko.

Marko pa se ga je takoj lotil: „Kaj pa mučiš fante? Ali se greste ravbarje in žandarje? Za teh nekaj zaspanih švabov pa takle manever! Sam jih bom spustil v nebo. Fantje naj se spočijejo, ti pa dostojno sprejmi redkega gosta!“

Tudi na Orlova je kocinasti dinamitar vedro vplival. Njegov obešenjaški humor in zajedljivi cinizem, v katerem je bilo vedno kanec resnice, so vsi cenili, dokler niso bili prizadeti. Orlov je dal borcem voljno, Marka pa je odpeljal v pastirski stan, kjer je imel četno komando. Ko je dinamitar zagledal Ano, se mu je obraz razlezel v priliznjeni nasme. Belo je zaškilil z očmi.

„O, zdravo, tovarišica! Ali se še vedno držiš tega ravbavsa? Bodi previdna! Ta človek nima odnosa niti do starca ki mu dela poti skozi žice, razbija zidove in mu ustvarja slavo, kaj šele do take nežne deklice? Poglej, saj je še vedno v četni komandi, čeprav se, odkar ga poznam, nenehno sili naprej in si je pri tem že pošteno obdrnil komolce. To pa še ni vse. Nekaj bom povedal, kar naj ostane med nama.“ Sklonil se je k njej in ji pošepetal na uho: „Ta človek ima s ciganko otroka!“ in začel se je na ves glas smejati. Orlov, za katerega so pravili, da ima nosorogovo kožo, pa se je razjezil in mu jedko vrnil: „Ne verjemi mi, Ana. Znan je kot največji opraviljivec in intrigant v brigadi. Vse, kar sliši, toplo znosi v štab.“

Marko se je zahehetal. „No, vidiš, tovarišica, nesramnost te četne komande. Namesto, da bi me postregel v tem mrazu s kozarcem žganja, pa take besede! Človek, ki ne razume diverzije, tudi ne razume lepih žensk. Vso vojno

jih zbira okoli sebe ne obdrži pa nobene. Jaz ga poznam še kot mladeniča, že s prvim puhom pod nosom mu je zrastel napuh. Orlov, lep, močan, kodrast, inteligenčen in pogumen voditelj,“ se je Marko ponosno vzravnaval in napravil po stanu nekaj korakov, s katerimi je oponašal Orlova. „O, boj se, tovarišica, tega skrunilca šeste božje zapovedi! To je nenasilen lovec za poceni uspehi in uživač! Res bom moral stegniti jezik v štabu, da me ta človek ne bo zastonj obrekoval in da te bom rešil iz njegovih pohotnih krempljev. Prišla boš k nam v brigado. Tam so kulturni in zgrajeni ljudje, pa tudi moralni. In zmerni v vsem.“

Orlov se je penil od jeze, čeprav je poznal navade minerca. Ni ga maral še bolj razdražiti, ker je vedel, da njegovemu ostremu jeziku ne pride do konca. Zato se je obrnil k Ani: „Daj mu, naj srkne kapljico alkohola iz bolničarske torbe. Bolan je. Trese ga mrzlica, saj vidiš, da veže besede kot otrobe.“

Dekle se je smejalo in ponudilo stekleničico. Marko je vzel in globoko nagnil. „Če mi spodaj odnese kos riti, tovarišica, vsaj peklo ne bo, če jo spraznim. Sicer pa ga bomo dobili spodaj na litre,“ se je krohotal in spravil vse v dobro voljo.

V mraku se je bataljon razvil v kolono in zapustil planino. V zasneženem gozdu je bilo tiho. Le včasih je pod nogami zaškripala zmrzla. Shojena gaz se je vijugala nekaj časa v lahnem vzponu, potem pa je ob robu skalovja nenadoma omahnila proti dolini. Spodaj so motno utripale luči. Spuščali so se kakor že neštetokrat z mešanimi občutki. Hodili so naglo. Vprašanje, kdo se bo vrnil s kolono nazaj, v gozdove, se je samo porajalo. Vsak je upal, da se bo vrnil.

(Dalje prihodnjik)

FILTERWERK EDINA TOVARNA TE VRSTE V AVSTRIJI

Dne 31. januarja 1970 je deželni glavar Hans Sima v Šmihelu nad Pliberkom uradno otvoril obrat podjetja TESNILKA iz Slovenije ter domačega šmihelskega sodelavca g. Francija Milnarja. Graditev te tovarne je bila možna, ker je šmihelska občina videla, da v občini ni dovolj delovnih mest za delavce-domačine in je občinski tajnik g. Milnar videl možnost ugodne investicije kapitala v industrializacijo dvajsetega stoletja. Iz pogovora z obratovodjem gospodom Petrom Pahtevom, ki ga je z njim imel sodelavec našega lista smo zvedeli, da je ustanovitev podružnice na Koroškem, za podjetje Tesnilka v Medvohah, ki se je medtem preimenovala v DONIT — kemična industrija Medvode, bila zelo koristna. To podjetje je v letu 1968 v zapadne dežele, predvsem članicam EFTA izvozilo svojih proizvodov za 800.000 dolarjev, torej na konvertabilno področje. Zato je za razširitev svojega obrata oz. investicij iskala ugodne pogoje. Svoja sredstva je želela naložiti v področju s katerega bi lahko pridobila še večji delež na trgu EFTA-držav. Švedska, Finska, Danska, Anglija in končno tudi Avstrija naj bi postale še večje odjemalke proizvodov TESNILKE. Prav iz teh držav pa je to slovensko podjetje uvozilo 1200 ton 160-gramskega natrij-papirja in je tudi to dejstvo narekovalo investicijo na področju ETE.

G. Peter Pahtev Slovenskemu Vestniku: Videli smo, da v Avstriji ni obrata za filtre in da ne bomo potrebnih prevelike investicije. Treba je bilo iskati kraj posebej blizu meje zaradi oddaljenosti, ki dopušča primerno kooperacijo. Preko znanec je zvedel management TESNILKE za idejo sedanjega direktorja g. Milnarja; tako je postal šmihelski občinski tajnik partner v novi družbi z omejenim jamstvom, vloženi kapital za FILTERWERK si delita on in TESNILKA v razmerju 50:50. S tem uresničitev ideje seveda še ni bila zagotovljena, projekt je moral preučiti pristojni strokovnjak prof. dipl. trg. Franz Bürger, dosedanji član nadzornega odbora. S klepom občinskega sveta in s poskrbitvijo zemljišča so bili dani navsezadnje vsi pogoji za začetek.

Z izkopom so začeli jeseni 1968. Gradnjo montažne hale je prevzel Erbeschnig & Röhrs iz Velikoveca, elemente za to je izdelal v svojem obratu ter jih potem sestavil na gradbišču. Ob koncu avgusta lanskega leta je bila montirana celotna hala.

Vse električne vode, električne naprave, stikala, osvetljavo celotne zgradbe, napeljave za jakl tak in tok za luč — za vsa ta dela odgovarja podjetje Michael Hollauf iz Pliberka, ki je po celi Podjunj znano za solidno in hitro izdelavo — po nizkih cenah.

Dobro in svetlo popleskane stene — primerne za tako podjetje — je skrbno izvršil Josef Čuješ, da je delavcem v veselje delati v tako vedrih prostorih. Josef Čuješ — Pliberk — vsa pleskarska dela.

Mizarstvo Hanzel Leitgeb iz Šmihela je uredilo

delavcem kompletno lepo jedilnico z udobnimi stoli, primernimi mizami, močno pohištvo, ki bo dolgo neuničljivo; vrata v vseh prostorih so izdelana v slovenskem mizarstvu podjetju Leitgeb.

Trdne stropne je prispeval inž. Fritz Rauberger iz Celovca — podjetje za izolacijo toplote, mraza in zvoka, za dušilne stropne in prostorno akustiko.

Mizarstvo Janez Drobesh iz Šmihela je izdelalo vse plošče za delovne mize, prav tako pa je postavilo krepke stojnice in police.

Celovško zastopstvo Olivetti je prispevalo strojno opremo za upravne sobe, predvsem pisalne stroje, računske stroje ipd. — Kdor opremi s stroji Olivetti, se lahko zanese na precizno delovanje in hiter servis.

Za uradno otvoritev so stivali graditelji določen rok, da bi tako pospešili pripravljalna dela. Čeprav je bila komajda dokončana centralna kurjava in objekt še ni bil dovršen za proizvodnjo — večina strojnega materiala namreč še ni bila testirana — je prišel koroški deželni glavar osebno otvoriti to-

varno dne 31. januarja t. l. Praktično pa je začela tovarna proizvodnjo šele 6. februarja 1970.

V zvezi z nastankom FILTERWERKA, je važno seveda vprašanje zaposlitve delovnih moči.

Slovenski vestnik: Odkod so delavci, kako so našli v vaš obrat?

G. Fridrich Kapun, poslovodja v Filterwerku: Ljudi smo dobili tako, da so se že prej javili pri g. Milnarju, nakar smo jih sprejeli na preizkušnjo za tri mesece. So pa večinoma iz domače občine in iz sosednjih vasi. So kar v redu in pridni. Drugače pa so tudi plače kar v redu, so nekoliko boljše kot tu v okolici.

Slovenski vestnik: Delate v smenah?

G. Kapun: Tudi, če smo na tesnem in kjer ni možno enosmensko delo.

Slovenski vestnik: Koliko jih je zaposlenih?

G. Kapun: Vseh skupaj z nastavljenici 30 ljudi. Glede zaposlitve ženskih delavcev pa je izvedel sodelavec našega lista, da ženske prevladujejo z

2/3 večino, za zdaj — bodo pa prišli — kot je slišati — tudi moški na svoj račun, ker bo delo to zahtevalo.

Na vprašanje, ali obratuje tovarna v zadovoljstvo iniciatorjev, je dejal g. Pahtev: Globalno vzeto, dela FILTERWERK veliko bolj uspešno, kot sem pričakoval. Saj smo zelo optimistično stivali rok 6 mesecev za prvo fazo, ko spozna delavec delovno mesto, ko bomo dosegli recimo 20.000 filtrov na mesec povprečnega sortimenta in lahko uvedli proizvodne normative. Pa smo uvedli norme po dvomesečni proizvodnji, pač na osnovi zelo dobrih izkušenj, ki so se pokazale, ne glede na to, da je bilo premalo ljudi v TESNILKI na praksi.

Ob začetku je bilo načrtovano, tako je najprej razlagal g. Pahtev, da naj se naslanja šmihelska tovarna na surovine, ki jih je doslej uporabljala TESNILKA, a v Šmihelu so prehiteli čas v treh mesecih in dobivajo zdaj že druge surovine iz Avstrije npr. natrij-papir iz Frantschacha v Labotski dolini. Sicer pa je delo planirano tako, da prevzemajo v Šmihelu za prvih šest mesecev le proces oplemenitve (Veredelungsverfahren), dokler niso delavci na primerni strokovni višini. V zadnjem času se je znatno povečala tudi prodaja v Avstrijo. Za šmihelsko tovarno samo pa so dobri izgledi za ekspanziranje, potrebne bodo še nadaljnje investicije okoli 2 milijona šilingov za dodatne stroje za kompleten program proizvodnje. Tako bo odvisnost od TESNILKE vedno bolj jenjala, FILTERWERK bo postal prava avstrijska tovarna, kakor je tudi želja vodstva. Zaenkrat šmihelčani ne proizvajajo vseh tipov filtrov, poleg ustrezne „nadgradnje“ bo treba še izgraditi primerne tehnične kadre.

V proizvodnem programu TESNILKE so zastopani: tehnični leminati, električne izolacijske snovi, ca 5000 vrst tesnil, 150 filtrov, izdelki iz fenolne smole, opreski iz pakelita in proizvodnja tesnilnih plošč. Za ta program razpolaga TESNILKA z več obrati v Sloveniji, katerih brutoprodukt je dosegel zadnje leto vrednost 400 milijonov šilingov.

Kot zastopnika slovenskega lista je zanimalo našega sodelavca tudi razmerje oziroma vzdušje med delavci v tovarni. G. Kapun ga je informiral in trdil, da so zaposleni samo domačini (da torej ni niti enega jugoslovanskega delavca). Temu pa je še dodal: Ne delamo nobene diferenciacije med nacionalnostmi na istem teritoriju. Jezik je najmanjši problem, kajti glavno je, da kdo zna delati.

Slovenski vestnik: Je opaziti kakšna nacionalna nestrpnost?

G. Kapun: Ne!

Pričakovati je, da bo tudi šmihelska tovarna prav zaradi svoje posrečene specializacije zaslovela v evropskem prostoru, kar bo še bolj dokazovalo pravilno gospodarsko odločitev šmihelskega občinskega sveta.

NAVEDBA TVRDK:

IZVRŠITEV
gotovih delov
za halo:
ERBESCHNIG & RÖHRS
Velikovec, telefon 455

Električne inštalacije:
MICHAEL HOLLAUF
Pliberk, telefon 280

Mizarska izdelava:
LEITGEB
Šmihel nad Pliberkom
telefon 341 03

Vse pisarniške stroje:
generalno zastopstvo
OLIVETTI
Celovec, 10.-Oktober-Str. 5/III
telefon 84 6 81

Pleskarska dela:
JOSEF ČUJEŠ
Pliberk
tel. 369

Izdelava stropa:
inž. Fritz RAUBERGER
Celovec, Ludwigg. 10
tel. 85 6 94

Zavese:
Böhm
Celovec, Wienerg. 1,
tel. 80 2 76

Ključavničarska dela:
HANS MICHEU
Pliberk
telefon 235

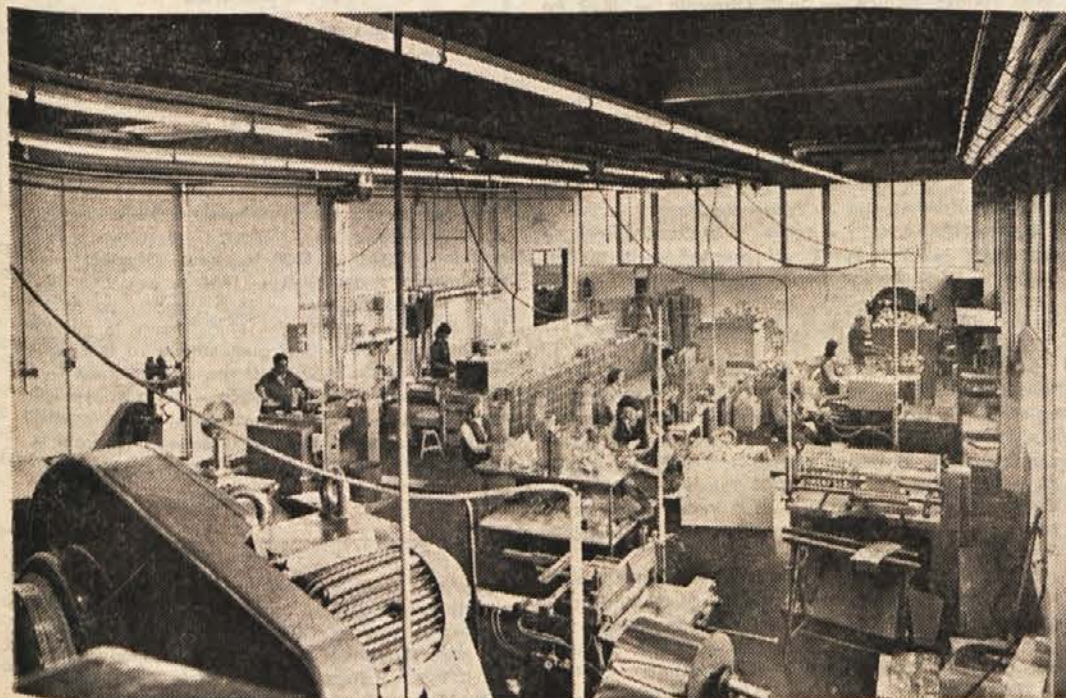
Kritje strehe:
IGNAZ LAAS
Velikovec, telefon 683

Mizarska dela: mizne plošče in police
JANEZ DROBESCH
Šmihel nad Pliberkom

Dostavitev gramoza:
JOHANN PETUTSCHNIG
Pliberk, telefon 398

Izkop: podjetje gramoza
MICHAEL SADJAK
Pliberk, telefon 222

Dostavitev peska:
STEFAN LIESNIG
Pliberk, telefon 259

Pogled na del tovarne, ki je opremljena z najmodernejšimi stroji

31. januarja t. l. je deželni glavar Sima otvoril tovarno. Od leve na desno: namestnik deželnega glavarja Sučanek, direktor Filterwerka Milnar, direktor Tesnilke Meglič in deželni glavar Hans Sima.

Športni vestnik

● TRAGIČNA SMRT JOCHENA RINDTA

Minulo nedeljo je v Monzi blizu Milana bila avtomobilska dirka v formuli I za „Veliko nagrado Italije“. Na dirki, ki je veljala za svetovno prvenstvo, je zmagal mladi Švicar Clay Regazzoni na ferrariju s povprečno brzo 235,69 km na uro in je s tem bil tudi veliko odkritje v avtomobilskih dirkah v formuli I, saj je to bila njegova prva zmaga v tej kategoriji. Drugo mesto je zasedel Jaky Stewart.

Letošnje avtomobilske dirke v Monzi pa bodo za avstrijski motorni šport ostale zapisane s črnimi črkami. Na teh avtomobilskih dirkah se je na treningu smrtno ponesrečil veliki šampion avtomobilskih dirk formule I Jochen Rindt. Z njim je avstrijski motorni šport izgubil svojega najbolj sposobnega dirkača, ki je v tej športni panogi že vodil po točkah in imel največ možnosti, da postane letošnji svetovni prvak.

Letošnja sezona se je za pokojnega Rindta začela z vrsto zmag na tekmah Grand Prix za avtomobile formule I, saj je zabeležil kar štiri zmage po vrsti in v celoti kar petkrat pripeljal prvi skozi cilj. Pred pragom njegove največje zmage, oziroma, da postane svetovni prvak v avtomobilskem športu, pa je Jochen Rindt postal žrtev tega nevarnega športa, ko je pri hitrosti okoli 280 km na uro odpovedala mehanika njegovega vozila in ga tako neusmiljeno pokopala pod svojimi razbitinami. Smrt Jochena Rindta je za avstrijski motorni šport hud udarec, hkrati pa tudi izguba velikega ugleda Avstrije, ki ga ji je Jochen Rindt s svojimi zmagami ter priljubljenimi razstavami dirkalnih avtomobilov takozvanih „Jochen-Rindt-Show“, prinašal.

Povsem razumljivo je, da so se zaradi tragične smrti Jochena Rindta, letošnje avtomobilske dirke odvijale brez moštva Lotus, za katero je Rindt tudi vozil. Zato so se za prva mesta na tej hitrostni dirki potegovali dirkači drugih moštvev. Tretje mesto je zasedel Francoz Jean Pierre Beltois. Njemu so sledili Rolf Stommelen (Nemčija), Francois Cevert (Francija) in Chris Amon (Nova Zelandija). Zmaga Regazzonija pomeni tudi prvo zmago Ferrarija na monzškem avtodromu od leta 1966, ko je zmagal Italijan Lodovico Scarfiotti.

● UNIVERZIADA V TORINU

6. septembra so se v Torinu v Italiji končala tekmovanja na študentski univerziadi. Na teh tekmah so se avstrijske atletinje odlično uvrščale, zlasti Maria Sykora, ki je osvojila zlato medaljo v teku na 400 metrov in zatem še srebrno v teku na 800 metrov. V tej disciplini je s časom 2:01,9 sekund postavila tudi nov avstrijski državni rekord v tej lahkoatletski disciplini. Ta rezultat je predvsem razveselil tudi zato, ker je Maria Sykora dan poprej postala študentska svetovna prvakinja v težavnem teku na 400 metrov. Odlično se je uvrstila tudi Avstrijka Helga Karpfer, ki je v teku na 200 m osvojila šesto mesto in s časom 23,8 sekund postavila prav tako nov avstrijski rekord. Zanimivo so bili tudi skoki v višino pri ženskah, saj so kar štiri atletinje po vrsti preskočile 1,83 m. Zmagala pa je doslej nepoznana Jugoslovanka Snežana Hrepevnik, ki je s 186 cm poskrbela za pravo senzacijo, vendar se ji poskus, preskočiti svetovni rekord Jolande Balas (191 centimetrov), ni posrečil. S 186 cm pa Hrepevnikova zayzema 4. mesto na svetovni lestvici. Avstrijska evropska prvakinja v dvorani Ilona Gusenbauer je s 183 cm zasedla tretje mesto, kar pomeni v taki konkurenci lep uspeh.

Minulo nedeljo je v Erfurtu zahodnonemška atletinja Burglinde Pollak izboljšala svetovni rekord z ženskem peterboju na 5405 točk. S tem novim svetovnim rekordom je Pollak prekosila Liese Prokop za 53 točk. Pred letom dni je svetovni rekord Liese Prokop veljal za nedosegljivo, toda v teh dneh je na zahodnonemškem lahkoatletskem prvenstvu komaj 19 letna atletinja postavila „nemogoč svetovni rekord“. Lahko bi rekli, da je s tem svetovnim rekordom padel tudi lahkoatletski prestiž Avstrije, kljub temu pa so mlade atletinje kot so Sykora in Karpfer na turinski univerziadi poskrbele za nova presenečenja.

Kratke športne vesti

Za smučarske skakalce se je letošnja zimska sezona takorekoč že začela. V Reit am Winkel v Nemčiji je 6. septembra na plastični skakalnici bila mednarodna tekma v smučarskih skokih, katere so se udeležili tekmovalci iz Nemčije, Avstrije in Jugoslavije. Izmed 65 skakalcev te mednarodne tekme so prišli do veljave Geller, Mesec in Kröll, ki so odnesli tudi vsa prva mesta. Najdalj. skok je s 53 m napravil Nemec Geller in tako postal prvi, medtem ko je drugo mesto zasedel Jugoslovčan Marijan Mesec. Tretji pa je bil Avstrijec Kröll.

RADIO CELOVEC

Poročila: 5.00 — 6.30 — 8.00 — 10.00 — 13.00 — 17.00 — 19.00 — 20.00 — 22.00 — 23.00 — 24.00. — **Dnevne oddaje** (razen ob sobotah, nedeljah in praznikih): 5.05 Ljudske viže — 5.30 Kmetijska oddaja — 5.33 Ljudske viže — 5.40 Jutranja opažanja — 5.43 Pisane jutranje melodije — 6.00 Jutranja gimnastika — 6.35 Glasba in dobri nasveti — 6.45 Deželni razgled — 7.00 Glasbeni mozaik — 7.45 Lokalna poročila — 8.05 Godba na pihala — 8.15 Oddaja za ženo — 9.00 Za prijatelje stare glasbe — 10.05 Operetni koncert — 11.25 Oddaja za podeželje — 11.45 Za avtomobiliste — 13.05 Deželni razgled — 13.30 Glasba po kosilu — 13.45 Slovenska oddaja — 15.30 Še vedno priljubljeno — 16.15 Ženska oddaja — 18.10 Odmev časa — 18.40 Šport — 18.45 Note in beležke — 18.55 Lahko noč otrokom — 19.03 Pregled sporeda — 19.05 Zabeležite si — 19.35 Melodija in ritem — 20.05 Deželna poročila — 22.10 Šport iz vsega sveta.

Sobota, 12. 9.: 5.05 Začetek dneva s pihalno godbo — 5.33 Ljudske viže — 7.55 Naš hišni vrt — 8.20 Oddaja za ženo — 9.00 Oddaja zate — 11.00 Naša lepa domovina — 14.00 Zabavni koncert — 15.30 To rad

RADIO PROGRAM

slišim — 16.10 Tako doni pri nas — 17.10 Koroška v besedi in pesmi — 18.00 Mala sloistična parada — 18.40 Umetnostna in kulturna kritika — 19.40 Melodije in ritem — 20.10 Globus, humoristična oddaja — 22.25 Plesna glasba po naročilu.

Nedelja, 13. 9.: 6.08 Igra na orgle — 6.35 Novi dan vzhaja — 7.35 Ljudske viže — 8.15 Kaj je novega — 9.45 Vesele drobnarije — 10.30 Radijska pripovedka — 11.00 Dopoldanski koncert — 12.03 Za avtomobiliste — 13.10 Ogledalo mestnega gledališča — 13.45 Iz domovine — 14.30 Po željah — 16.00 Otroška oddaja — 16.30 Dunajska glasba — 17.05 Plesna glasba — 18.00 Koroška pripovedka — 19.00 Nedeljski šport — 19.30 Deželni razgled — 20.10... voz vendar teče — 21.30 Tuži na potovanju, satirična oddaja.

Ponedeljek, 14. 9.: 5.05 Veseli zvoki — 11.00 Kadar odpadejo listi — 11.45 Za avtomobiliste — 14.30 Knjižni kotiček — 14.45 Ljudska prosveta na Koroškem — 15.00 Komorna glasba — 16.15 Oddaja za ženo — 16.30 Otroška oddaja — 17.10 Plesna glasba — 18.00 Oddaja kmetijske zbornice — 18.05 Oddaja ČVP — 18.45 Note in beležke — 19.15 In ljudje so tako prijetni — 20.10 Radijska igra.

Torek, 15. 9.: 5.05 Veseli zvoki — 9.30 Dežela ob Dravi — 11.00 Ljudska glasba — 14.30 Za mladino —

14.45 Strokovni razgovor o knjigi — 15.00 Ljudska glasba — 16.15 Oddaja za ženo — 16.30 Otroški vrtec — 18.00 Oddaja sindikalne zveze — 18.05 Oddaja SPO — 18.45 Note in beležke — 19.15 In kaj pravite Vi? — 21.30 Satirična oddaja.

Sreda, 16. 9.: 5.05 Ljudske viže — 9.30 Vesele note — 11.00 Ljudska glasba — 14.30 Srečanje — 16.15 Oddaja za ženo — 16.30 Operetna glasba — 17.10 V duhu najski kavarni — 18.00 Oddaja industrije — 18.05 Oddaja ČVP — 18.45 Note in beležke — 19.15 Jezik domovine — 20.10 Iz domovine — 21.00 Operetni koncert.

Četrtek, 17. 9.: 5.05 Ljudske viže — 9.30 Vesele note — 11.00 Ko grem z deklico domov — 14.45 Zabeleženo na koroških cestah — 15.00 Diletto musicale — 16.15 Problemi posebnih šol — 16.30 Pravilice z vsega sveta — 17.10 Operetne melodije — 18.00 Oddaja obrtnega gospodarstva — 18.05 Oddaja SPO — 19.15 Na obisku pri koroških zborih — 20.10 Traktor ne rezgeta... — 21.15 Iz domačega glasbenega ustvarjanja.

Petek, 18. 9.: 5.05 Ljudske viže — 9.30 Slavni solisti igrajo klavirske sonate L. van Beethovna — 11.00 Ljudska glasba — 14.30 Vaš Hobby — 14.45 Koroški

avtorji: Helmut Scharf — 15.00 Glasbena oddaja — 16.15 Žena v kmetijstvu — 16.45 Otroški zbori — 17.10 Glasba za konec tedna — 18.00 Oddaja Delavske zbornice — 18.05 Oddaja ČVP — 19.15 Veselo in zabavno — 20.10 Zveneca alpska dežela — 21.10 Oddaja za lovce — 22.25 Vrtljak.

Slovenske oddaje

Sobota, 12. 9.: 9.00 Od pesmi do pesmi, od srca do srca — Rubrika za jugoslovanske delavce v Avstriji.

Nedelja, 13. 9.: 7.00 Duhovni nagovor — S pesmijo in glasbo pozdravljamo in voščimo.

Ponedeljek, 14. 9.: 13.45 Informacije — Živo srečanje (Valentin Polanšek bere svoje črtice).

Torek, 15. 9.: 13.45 Informacije — Narodno zabavni ansambli — Športni mozaik.

Sreda, 16. 9.: 13.45 Informacije — (Gospodarske vesti) — Iz kulturnega življenja koroških Slovencev (Akademija slov. Gimnazije — II.).

Četrtek, 17. 9.: 13.45 Informacije — Skladbe slov. skladateljev — Našim mladim poslušalcem.

Petek, 18. 9.: 13.45 Informacije — Poper in sol.

20.15 Pionirji in pustolovščine — 21.15 Štiri ženske in umor — 22.40 Telereprize — Čas v sliki.

Sreda, 16. 9.: 18.30 Iz šolskega sporeda, Kitajska — 19.00 Revolucija v računski knjigi — 19.30 Čas v sliki — 20.06 Šport — 20.10 Vzgoja kratko in aktualno — 20.15 Maverik, film — 21.55 Telereprize — Čas v sliki.

Četrtek, 17. 9.: 18.30 Kaj lahko postanem — 19.00 Tako se napravi — 19.30 Čas v sliki — 20.06 Šport — 20.15 Zbiravka, igrani film — 21.40 Telereprize — Čas v sliki.

Petek, 18. 9.: 18.30 Šele mesto dela zgodovino — 19.00 Umetnost v ZDA — 19.15 Käthe Kollwitz, film — 19.30 Čas v sliki — 20.06 Šport — 20.10 Vzgoja kratko in aktualno — 20.15 Film o kerografu Diaghilev — 21.15 King kong in bele žene, film — 22.45 Telereprize — Čas v sliki.

TV JUGOSLAVIJA

Sobota, 12. 9.: 9.35 TV v šoli — 11.00 Osnove splošne izobrazbe — 11.30 Oddaja za prosvetne delavce — 14.55 Poročila — 15.00 Državno atletsko prvenstvo — 18.00 Evropsko prvenstvo v plavanju — 19.20 S kamero po svetu — 20.00 Dnevnik — 20.35 Waterpolo tekma — 21.45 Skrivnosti morja — 22.15 Močnejši od življenja — 23.05 TV kašipot — 23.25 Poročila.

Nedelja, 13. 9.: 9.00 Madžarski pregled — 9.30 Pet minut po domače — 9.35 Kmetijska oddaja — 10.50 Mozaik — 10.50 Mc Pheetersovo popotovanje — 11.40 TV Kašipot — 12.00 G. Verdi: Traviata — 15.00 Državno atletsko prvenstvo — 18.00 Skrivnosti morja — 18.30 Gonjači, film — 20.00 Dnevnik — 20.35 Ljubezen po kmečko — 21.20 Godala v ritmu — 21.40 Športni pregled — 22.15 Dnevnik.

Ponedeljek, 14. 9.: 9.35 TV v šoli — 10.30 Nemščina — 10.45 Angleščina — 11.00 Osnovne splošne izobrazbe — 16.00 Francoščina — 17.15 Madžarski pregled — 18.00 Tiktak: zrcalce — 18.15 Obzorik — 18.30 Po sledovih napredka — 19.00 Mozaik — 21.55 Človek s kamero po svetu — 23.10 Poročila.

Torek, 15. 9.: 9.35 TV v šoli — 10.30 Ruščina — 11.00 Osnove splošne izobrazbe — 16.10 Angleščina — 17.40 Medvedov Godrnjaček — 18.00 Risanka — 18.15 Obzorik — 18.30 Torkov večer — 19.05 O našem govorjenju — 19.30 Skrivnost rakove celice — 20.00 Dnevnik — 20.35 Tam kjer se življenje konča, film — 21.55 F. Schubert: Simfonija — 22.50 Poročila.

Sreda, 16. 9.: 9.35 TV v šoli — 11.00 Osnove splošne izobrazbe — 16.45 Madžarski pregled — 17.10 Obzorik — 17.15 Zaklad kapetana Parangala — 17.55 Nogometni prenos — 20.00 Dnevnik — 20.35 W. Shakespeare: Vihar — 22.15 Saler Pet impresij — balet — 22.30 Poročila.

Četrtek, 17. 9.: 9.35 TV v šoli — 10.40 Nemščina — 10.45 Angleščina — 11.00 Francoščina — 16.10 Osnove splošne izobrazbe — 17.15 Madžarski pregled — 17.45 Zapojte z nami — 18.00 Risanka — 18.15 Obzorik — 18.30 Skrivnosti morja — 19.05 Enkrat v tednu — 19.20 Doktor v hiši — 20.00 Dnevnik — 20.35 A. J. Cronin: Primeri del. Finlaya — 21.25 Večer s Francetom Bevkom — 21.50 Filmi s festivala športnih in turističnih filmov — 22.50 Poročila.

Petek, 18. 9.: 9.35 TV v šoli — 11.00 Angleščina — 16.10 Osnove splošne izobrazbe — 16.45 Madžarski pregled — 17.25 Mc Pheetersovo popotovanje — 18.15 Obzorik — 18.30 Jazz Portrait — 19.05 V središču pozornosti — 20.00 Dnevnik — 20.35 Dekleta z 04, film — 22.30 Malo jaz, malo ti — 23.25 Poročila.

RADIO LJUBLJANA

Poročila: 4.30 — 5.00 — 7.00 — 8.00 — 9.00 — 11.00 — 12.00 — 13.00 — 14.00 — 17.00 — 18.00 — 22.00 — 23.00 — 24.00.

Dnevne oddaje (razen ob nedeljah in praznikih): 4.30 Dobro jutro — 5.30 Danes za vas — 5.45 Informativna oddaja — 6.00 Jutranja kronika — 6.30 Informativna oddaja — 7.25 Pregled sporeda — 7.45 Informativna oddaja — 10.00 Danes popoldne — 10.15 Pri vas doma — 11.00 Turistični napotki za tuje goste — 12.00 Na današnji dan — 12.30 Kmetijski nasveti — 13.15 Obvestila in zabavna glasba — 13.30 Priporočajo vam — 15.00 Dogodki in odmevi — 16.00 Vsek dan za vas — 18.00 Aktualnosti doma in v svetu — 19.00 Lahko noč otroci — 19.10 Obvestila — 19.30 Radijski dnevnik — 23.05 Literarni nokturno.

Sobota, 12. 9.: 6.50 Beseda na današnji dan — 8.10 Glasbena matineja — 9.05 Pionirski tednik — 9.35 Od vasi do vasi — 12.40 Veseli zvoki s pihalnim ansamblom bratov Avsenik — 14.10 Glasbena pravljica — 14.25 Slovenske popevke — 15.40 Blaž Arnič: Goddavi poja — simfonična pesnitev — 17.05 Gremo v kino — 17.45 S pevko Gaby Novak — 18.15 Rad imam glasbo — 18.45 S knjižnega trga — 19.15 Minute z ansamblom Zadovoljni Kranjci — 20.30 Zabavna radijska igra — 22.20 Oddaja za naše izseljence — 23.05 S pesmijo in plesom v novi leden.

Nedelja, 13. 9.: 6.50 Danes za Vas — 7.30 Za kmetijske proizvajalce — 8.05 Radijska igra za otroke — 8.41 Iz mladinske orkestralne glasbe — 9.05 Srečanje v studiu 14 — 10.05 Še pomnite, tovariši — 10.25 Pesmi borbe in dela — 10.45 Voščila — 13.30 Nedeljska reportaža — 13.50 Z novimi ansambli domačih napevov — 14.05 Igra pihalni orkester — 14.30 Humoreska tedna — 14.50 S pevko Zdenko Vukovič — 15.05 Deset minut z ljubljanskim Jazz ansamblom — 16.00 Radijska igra — 17.05 Nedeljsko športno popoldne — 19.15 Glasbene razglednice — 20.00 Zabavna glasbena oddaja — 22.20 Plesna glasba — 23.15 Jazz za vse.

Ponedeljek, 14. 9.: 6.60 Rekreacija — 8.10 Glasbena matineja — 9.05 Pisan svet pravič in zgodb — 9.25 Popevke v izvedbi jugoslovanskih pevcev — 12.40 Koncert pihalnih orkestror — 14.10 Operetne melodije — 14.35 Voščila — 15.40 Melodije z glasbenih revij — 17.05 Ponedeljkovo glasbeno popoldne — 18.45 Naš podlistek — 19.15 Minute s slovenskim instrumentalnim kvintetom — 20.00 Giuseppe Verdi: Don Carlos II. del — 22.15 Za ljubitelje Jazza — 23.15 Plesna glasba.

Torek, 15. 9.: 6.50 Beseda na današnji dan — 8.10 Operna matineja — 9.05 Radijska šola za srednjo stopnjo — 9.35 Slovenske narodne pesmi v priredbi Miška Hočevarja — 10.15 Pri vas doma — 12.40 Z orkestrom Percy Faith — 14.10 Mladinska instrumentalna glasba — 14.25 Mladinska oddaja — 14.40 S pevcem Vicem Vukovom — 15.40 Arije iz opere Fidelio — 17.05 Beethovnova dela v izvedbah domačih umetnikov — 18.15 V terek na svidenje — 19.15 Minute z ansamblom Jožeta Krežeta — 20.00 Prodajalna melodij — 20.30 Radijska igra — 21.22 Lahka glasba jugoslovanskih avtorjev — 22.15 Jugoslovanska glasba — 23.15 Plesna glasba.

Sreda, 16. 9.: 6.50 Rekreacija — 8.10 Glasbena matineja — 9.05 Za mlade radovedneže — 9.25 Lahka glasba — 12.10 Odlomki iz slovenskih oper — 12.40 Z ansambli domačih napevov — 14.10 Z orkestrom berlinske Filharmonije — 14.35 Voščila — 15.40 Majhen recital altistke Marije Bitenčeve — 17.05 Mladina sebi in vam — 18.15 S simfoničnimi plesni po domovini — 18.45 Po galerijah in muzejih — 19.15 Glasbene razglednice — 20.00 Dubrovniške poletne prireditve: Koncert zagrebških solistov — 22.15 S festivala Jazza — 23.15 Plesni zvoki.

Četrtek, 17. 9.: 6.50 Beseda na današnji dan — 8.10 Glasbena matineja — 9.05 Radijska šola za višjo stopnjo — 9.35 Orkester britanske garde — 12.10 Dve domači uverturi — 12.40 Lahka glasba — 14.10 Pesem iz mladih grl, posnetki z republiške revije otroških in mladinskih zborov v Zagorju — 14.25 Popevke iz studija Radia Zagreb — 15.40 Skladbe sadobnih slovenskih skladateljev: Danilo Švara — 17.05 Opeml koncert — 18.15 Rad imam glasbo — 18.45 S pevko Lolo Jovanovič — 19.15 Z ansamblom Jožeta Kampiča — 20.00 Četrtekov večer domačih pesmi in napevov — 21.00 Večer s slovenskim pisateljem Francetom Bevkom — 22.15 Glasbeni večeri — 23.30 Godala v noči.

Petek, 18. 9.: 6.50 Rekreacija — 8.10 Operna matineja — 9.05 Radijska šola za nižjo stopnjo — 9.35 Grška

Gorska gostilna na Peci

**Berggasthof
Siebenhütten
Petzen
ERHARD KRAUT**

- ustreže vsem turistom v zadovoljstvo
- idealni pogoji za zimski šport
- nočišča na razpolago
- gorska vzpenjača do Siebenhütten

narodna glasba — 12.10 Iz opere „Glumaci“ — 12.40 Po domače z ansambli — 14.10 Iz del Viktorja Herberta — 14.35 Voščila — 15.30 Napotki za turiste — 15.40 Klavirske skladbe — 17.05 Človek in zdravje — 17.20 Koncert po željah poslušalcev — 18.15 Dobimo se ob isti uri — 18.50 Ogledalo našega časa — 19.15 Z ansamblom Borisa Kovačiča — 20.00 Koncert zboru RTV Zagreb — 20.30 „Top-pops“ — 21.15 Oddaja o morju in pomorščakih — 22.15 Beseda in zvoki iz logov domačih — 23.05 Literarni nokturno — 23.15 Jazz pred polnočjo.

Izdajatelj, založnik in lastnik: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem; glavni urednik: Rado Janežič; odgovorni urednik: Andrej Kokot; uradništvo in uprava: 9021 Klagenfurt - Celovec, Gasometergasse 10, tel. 85-6-24. — Tiska: Založniška in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec - Borovlje.

TV AVSTRIJA 1

Sobota, 12. 9.: 16.00 Za otroke — 16.10 Mala hišica — 16.35 Hop in Hup — 16.50 Za mladino — 17.35 Za družino — 18.00 Tedenski obzorik — 18.20 Otrokom za lahko noč — 18.25 Kultura aktualno — 18.50 Dober večer v soboto Zeli Heinz Conrads — 19.30 Čas v sliki — 20.06 Šport — 20.15 Zeli si kaj — 21.45 Šport — 22.15 Čas v sliki — 22.30 Alarm ob stolpu, film.

Nedelja, 13. 9.: 14.00 Avtomobilske dirke 16.30 Mladinska oddaja — 16.55 Kontakt — 17.10 Brez nagobčnika, aktualna tema — 18.00 Iz moje knjižnice — 18.25 Otrokom za lahko noč — 18.30 S skrito kamero — 19.00 Čas v sliki — 19.30 Šport — 20.15 Skrivnosti morja — 21.05 Giselle, balet — 22.35 Čas v sliki.

Ponedeljek, 14. 9.: 18.00 Znanje aktualno — 18.20 Otrokom za lahko noč — 18.25 Podoba Avstrije — 18.50 Leto brez nedelje — 19.30 Čas v sliki — 20.06 Šport — 20.15 Kobra, prevzemite vi — 21.00 Telešport — 22.00 Čas v sliki.

Torek, 15. 9.: 18.00 Angleščina — 18.20 Otrokom za lahko noč — 18.25 Kultura aktualno — 18.50 „Pazor pasje bombice“ — 19.30 Čas v sliki — 20.06 Šport — 20.15 Satirična oddaja — 21.15 Ob 200 letnici Heglove smrti — 22.00 Čas v sliki.

Sreda, 16. 9.: 11.00 Štiri dame in umor — 12.25 Telešport — 16.30 Za otroke — 17.10 Risanje za otroke — 17.35 Film o sanaciji starih zgradb — 18.00 Francoščina — 18.20 Otrokom za lahko noč — 18.25 Podoba Avstrije — 18.50 Televizijska kuhinja — 19.30 Čas v sliki — 20.06 Šport — 20.15 Horizontali — 21.15 Jezdec, komedija — 22.55 Čas v sliki.

Četrtek, 17. 9.: 18.00 Italijanščina — 18.20 Otrokom za lahko noč — 18.25 Športni mozaik — 18.50 Inšpektor Leclerc ugotavlja — 19.30 Čas v sliki — 20.06 Šport — 20.15 Ženski kvartet, film — 21.45 Oddaja o knjigi — 22.45 Čas v sliki.

Petek, 18. 9.: 11.00 Zbiravka, film — 18.00 Zeleni svet števil — 18.20 Otrokom za lahko noč — 18.25 Podoba Avstrije — 18.41 Oddaja industrije — 18.50 Očarljiva Jeannie — 19.30 Čas v sliki — 20.06 Šport — 20.15 Salto mortale — 21.15 Aktualni dogodki — 22.15 Čas v sliki — 22.30 Oddaja o šansonih.

TV AVSTRIJA 2

Sobota, 12. 9.: 18.00 Kemično ravnotežje — 18.30 Aktualni dogodki — 19.30 Čas v sliki s tedenskim komentarjem — 20.06 Šport — 20.10 Vzgoja kratko in aktualno — 20.15 Luč v Zimi, film — 21.35 Telereprize — Čas v sliki.

Nedelja, 13. 9.: 18.30 Geografski izleti — 19.00 Čas v sliki z vprašanjem tedna — 19.30 Mozaik napredka — Vzgoja kratko in aktualno — 20.15 Amphitryon, film — 21.55 Družina Adamov — 22.20 Telereprize — Čas v sliki.

Ponedeljek, 14. 9.: 18.30 Kaj lahko postanem — 19.00 Kozmetična oddaja — 19.30 Čas v sliki — 20.06 Šport — 20.10 Vzgoja kratko in aktualno — 20.15 Kontra: poročila, mnenja, manipulacije — 21.00 Televizijski film — 22.20 Telereprize — Čas v sliki.

Torek, 15. 9.: 18.30 Kybernetika — 19.00 Dobila bom otroka, vzgoja za starše — 19.30 Čas v sliki — 20.06 Šport — 20.06 Šport — Vzgoja kratko in aktualno —